

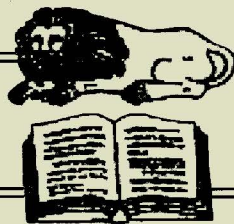

Jeromos füzetek

Bibliatudomány – Bibliaapostolság

80. szám

Aratás

Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat
Budapest, 2010

Szabadtéri oltár a kenyérszaporítás helyén (V.É. felv.)	címlap
Ajánlás	1
Csendes percek	2
Az egyetemes szolgálati papság az apostoli levelekben (Kocsis I.)	5
<i>Élő Ige Bibliaiskola, 70. óra (Vágvölgyi Éva)</i>	21
Biblikus folyóiratok szemléje (Székely István)	33
Olvasóink kérdezik (Székely János)	42
Társulatunk életéből	44
Az erdélyi Katolikus Magyar Bibliatársulat programjai	45
Könyvajánlatunk	borító

J e r o m o s f ü z e t e k
az első magyar szentírástudományi folyóirat
– gyakorlati anyaggal hitoktatók számára –
ISSN 0866-2207

Szerkeszti, kiadja és terjeszti:

Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat

B i b l i a k ö z p o n t

1066 Budapest, Teréz krt. 28. I/6. Fax: 312-24-78

Nyitva: hétfő-csütörtök, 9-17-ig ☎ 332-22-60

Email: jeromos@biblia-tarsulat.hu

Honlap: www.biblia-tarsulat.hu

**A szerkesztőbizottság tagjai: Székely István, Tarjányi Béla,
Thorday Attila, Vágvölgyi Éva**

Felelős szerkesztő: Tarjányi Béla

Szentföldi fotók: Vágvölgyi Éva

Nyomda: Royal Press Hungary Kft.

Krisztus fénye

Ha felvirrad a Nap, megcsodáljuk a világot, a kék eget, a zöld erdőt, a mezei virágot, és gyönyörködünk benne. De nem az eget, az erdőt, a virágot látjuk, hanem magát a Napot, azt a fényt, amit a Nap melegéből és sugarából visszatükröz felénk minden, a maga módján.

Amikor Krisztus fénye ránk ragyog, a homály eltűnik, és láthatóvá válunk: egyesek felragyognak, különböző színárnyalatokat sugároznak felénk, mások szürkévé, feketévé válnak, aszerint, hogy szívük-lelkük gazdagságában mennyit és mit tükröznek vissza ebből a fényből. (*t.b.*)

Csendes percek

*Sok sötétség,
Kicsi fény.
De amíg ég,
Van remény,
Hogy a vándor
Rátalál.
Ennyi a dolgod,
Nem egyéb,
Hogy lámpásod
Égjen.*

* * * * *

*Kiáltásod elenyészik az éjszakában,
Kicsi gyertyád fénye messzebbre világol.
»Ha világosságot gyűjtanak,
Nem teszik véka alá, hanem a tartóra,
Hogy világítson a ház minden lakójának.
Így világítson világosságtok
Az emberek előtt.» Mt 5,15-16a
Csendben égetni a szeretet virrasztó lámpását.
(V.É.)*

* * * * *

LASSÚ TÁNC

Néztél valaha gyermekeket a játszótéren?
Vagy hallgattad az eső zaját,
mikor lehull a földre?
Vagy követted-e egy lepke
szabálytalan röptét?
Vagy figyelted-e, a nap
hogyan oldódik fel az éjszakában?
Jobban tennéd, ha lassítanál.
Ne táncolj ilyen gyorsan.
Az idő rövid.
A zenének vége lesz.
Napjaidon átrohansz?
Amikor kimondod: „Hogy vagy?”
meghallgatod a választ?
Amikor a napnak vége van
végigheversz-e ágyadon
hogy a fejedben átfutó
ezernyi gondolatnak helyet adj?
Jobban tennéd, ha lassítanál.
Ne táncolj ilyen gyorsan.
Az idő rövid.
A zenének vége lesz.
Mondtad-e valaha fiadnak
„majd holnap...”
anélkül, hogy siettedben
észrevetted volna bánatát?
Vesztettél el jó
jó barátságot
visszahozhatatlanul,

csak azért, mert nem volt rá idő
hogy felhívd, és azt mond „Szia”?
Jobban tennéd, ha lassítanál.
Ne táncolj ilyen gyorsan.
Az idő rövid.
A zenének vége lesz.
Ha ennyire rohansz
hogy elérj valahová,
elveszíted az utazás örömét.
Ha egész napodat lihegve
rohanod át, a kapott ajándékot
mintha sosem nyitnád ki...
de az út porába dobod.
Az élet nem versenyfutás.
Fogd kezedbe inkább lassan.
És hallgasd muzsikáját.

Ezt a verset egy kamaszlány írta, aki a rák végső stádiumában szenved. Szeretné látni, hányan olvassák el. A vers magáért beszél. Ez a kívánsága egy különleges kislánynak, aki hamarosan elhagyja ezt a világot rákbetegsége miatt. Ennek a kislánynak kevéske hónapja van hátra az életből, és utolsó kívánságaként akarta elküldeni ezt a levelet, hogy mindenki elmondhassa, élje saját életét a maga teljességében, amíg teheti, s ahogy ő már nem fogja tudni megtenni.

Minél több ember kapja meg ezt a levelet, annál nagyobb reményt kap ő maga és családja, mivel minden egyes címzett után a The American Cancer Society 1 centet adományoz kezeléséhez, és gyógyulása utolsó kísérletéhez. Ez nem kerül pénzbe senkinek, csak egy kis időt kéne rááldozni.

Prof. Alessandro Cicognani, Direttore Unità operativa di Pediatria,
Università degli Studi di Bologna, Policlinico S.Orsola-Malpighi,
Via Massarenti 11, 40138 Bologna Tel. studio: +39 051 6364814
Fax: +39 051 390070

* * * * *

Kocsis Imre

Egyetemes és szolgálati papság az apostoli levelekben

Bizonyára sokan meglepődve veszik tudomásul azt a tényt, hogy az Újszövetségi Szentírásban az egyházi tisztségviselőkre vonatkozólag sohasem szerepel a *hiereusz* főnév, amely mind a görög irodalomban, mind pedig a hellenista zsidóság irataiban (beleértve az Ószövetség görög fordítását, a Szeptuagintát) a pap szokásos megnevezése. Ebből a tényből azonban nem szabad elhamarkodott következtetéseket levonni. Nem feledhetjük, hogy az újszövetségi iratok többsége Krisztusra sem alkalmazza a pap szót. Egyedül a Zsidóknak írt levél szerzője nevezi Krisztust nyíltan papnak, illetve főpapnak.

A *hiereusz* főnév használatában megmutatókozó visszafogottság nyilván azzal magyarázható, hogy az első keresztények mindenképp a Jézus által létrehozott új üdvrendet hangsúlyozták, amelynek kifejezésére elégtelennek látszottak az Ószövetségben használt kategóriák. Jézus működése nem illeszthető be az Ószövetség kultikus intézményeinek keretébe, nemcsak azért, mert ő nem papi családból való (nem Áron leszármazottja), hanem azért is, mert a kultuszt radikálisan újraértelmezte. Tanulságos, hogy a Zsidóknak írt levél, amelyben részletesen kidolgozott főpapi krisztológiát találunk, a hangsúlyt az ószövetségi papsággal és liturgikus gyakorlatokkal szembeni különbségre helyezi. A régi kultuszt, amely rituális, külsőséges és konvencionális volt, Krisztus személyes és egzisztenciális kultusszal helyettesítette. A régi gyakorlat csak külső megtisztulást eredményezett, s nem tudott igazi bensőséges közösséget létrehozni Istennel. Krisztus főpapi áldozata viszont a bűnösök belső megtisztulását tette lehetővé, és egyszer s mindenkorra mindenki számára szabad utat nyitott Istenhez.

Ennek a különbségnek a tudata először arra indította a keresztényeket, hogy tartózkodjanak a papságra vonatkozó ószövetségi szóhasználatától. Később azonban fogékonyabbá váltak arra a tényre, hogy Krisztus az egész Ószövetséget – beleértve annak kultikus

rendjét – beteljesítette, s ennek kifejezésre juttatása érdekében a régi megnevezéseket is igénybe vették, persze mindig hangsúlyozva a lényegi különbségeket. Mivel Krisztusra vonatkozólag csak bizonyos idő eltelte után kezdték el használni a pap, illetve főpap címeket, s mivel Krisztus főpapi mivoltának témája viszonylag későn (az 1. század utolsó harmadában) lett teológiailag kidolgozva, nem csodálkozhatunk azon, hogy az egyházon belüli papi szolgálat rendszerezett kifejtését az Újszövetségben még nem találjuk. Hiszen az egyházban gyakorolt papság a legszorosabban kapcsolódik Krisztus főpapságához, s a keresztyény papi küldetés lényege csakis akkor válhat világossá, ha Krisztus papi mivoltának és áldozatának a sajátosságát megértjük.

Ugyanakkor azt sem szabad elfelejteni, hogy a papi jellegről és szolgálatról nemcsak a pap, illetve főpap szavak által lehet beszélni, hanem körülírásokkal és rejtett utalásokkal is. Bár Krisztust csak a Zsidóknak írt levél nevezi nyíltan főpappnak, de személyének és működésének papi vonásai más iratokban is megjelennek (pl. főpapi áldás: Lk 24,50-53; főpapi közbenjárás: Jn 17; főpapi ruhában való megjelenés: Jel 1,13), arról nem is beszélve, hogy áldozatára az újszövetségi szerzők rendszeresen hivatkoznak (vö. Mk 14,24 párh.; Jn 19,36; 1Kor 5,7; Gal 2,20; Ef 5,2; 1Pét 1,19; Jel 5,6,9). Ehhez hasonlóan közvetett módon a keresztyények, illetve az egyházi tisztségviselők papi jellege is többször kifejezésre jut, mégpedig az apostoli levelekben. Tanulmányunkban azokat az utalásokat szándékozunk megvizsgálni, amelyeket a keresztyény értelemben vett papság bibliai alapjainak lehet tekinteni.¹ Arra is igyekszünk rámutatni, hogy az egyetemes és a szolgálati papság közötti különböztetés megfelel az Újszövetség szellemének. Éppen ezért csak azokkal a könyvekkel foglalkozunk, amelyekben mind a két vonatkozás jelen van.²

---

¹ A témakör (papság az Újszövetségben) részletesebb kifejtéséhez vö. H. SCHLIER, *Die neutestamentliche Grundlage des Priesteramtes*, in *Der priesterliche Dienst I*, Freiburg 1970, 81-114; A. VANHOYE, *Prêtres anciens, prêtre nouveau selon le Nouveau Testament*, Paris 1980; UŐ, *Il sacerdozio di Cristo e il nostro sacerdozio*, in C. M. MARTINI – A. VANHOYE, *Bibbia e vocazione*, Brescia 1983, 151-299; UŐ, *A papság a Bibliában*, *Communio* 6 (1998) 15-28; G. GRESHAKE, *Pap vagy mindörökké*, Budapest 1985, 32-52.

² Ebből kifolyólag a Jelenések könyvét figyelmen kívül hagyjuk, holott ebben az iratban háromszor (1,6; 5,10; 20,6) is szerepel a *hieresusz* főnév a keresztyények megnevezéseként.

Szent Pál levelei

A *keresztények életáldozata* – Szent Pál apostol leveleiben a *hiereusz* és az *arkhiereusz* főnevek egyszer sem fordulnak elő. Pál még az ószövetségi szolgálattevőket sem illeti ezekkel a címekkel. Ám ez mégsem jelenti azt, hogy a kultikus szóhasználatot teljesen mellőzné. Sokatmondó, hogy mind a keresztények elkötelezett életét, mind pedig saját apostoli szolgálatát nemegyszer kultusból kölcsönzött szavakkal írja le.

Mindenekelőtt arra figyelhetünk fel, hogy Pál az Engesztelés napjának szertartására utalva (Róm 3,25) Krisztus halálát engesztelő áldozatként értelmezi, amelynek eredményeképpen Isten végérvényesen kiengesztelődött a bűnös emberiséggel. Ez nemcsak a bűnök bo-

A Genezáreti tó

csánátát foglalja magába, hanem egy új istenkapcsolatot is, amely az Istenhez való szabad közeledésben mutatkozik meg. Erről a Római és az Efezusi levélben³ olvassuk: „Ő általa (Jézus) szabad utunk van a hitben a kegyelemhez, amelyben állunk” (Róm 5,2). „...mert általa van szabad utunk mindkettőnknek (zsidóságból és pogányságból megtért keresztényeknek) egy Lélekben az Atyához” (Ef 2,18). „(Krisztus Jézusban) bizalmunk van, és szabad utunk a benne való hit által” (Ef 3,12). A „szabad útként” fordított főnév (*proszagógé*) voltaképpen „odajárulást”, „odalépést” jelent. A kifejezés a tempomi szertartásrend szóhasználatából való: a Szentek Szentjébe való

Ám a szolgálati papság témája nem jelenik meg benne.

³ Megjegyzendő, hogy nyelvi és teológiai sajátosságok miatt a biblikusok egy része az Efezusi levelet nem közvetlenül Páltól, hanem a tanítványi körétől származtatja. Az apostol tanításának a hatása mindazonáltal világosan érzékelhető.

bemenetelre, mint Istenhez való járulásra vonatkozott.⁴ Ez az Ószövetség időszakában a főpap kizárólagos joga volt (vö. Lev 16; Zak 3,7; Zsid 9,1-10), Krisztus megváltása következtében viszont most már minden megkeresztelt kiváltsága.

Az is fontos szempont, hogy Pál a keresztényekkel kapcsolatban az „áldozat” (*thüszia*) kifejezést is használja. A Fil 4,18-ban a filippi hívek Pálhoz eljuttatott nagylelkű adománya úgy jelenik meg, mint „kellemes illat, kedves és Istennek tetsző áldozat”. A Róm 12,1-2-ben pedig a keresztény élet egésze ölt áldozati jelleget: „Kérlek tehát benneteket, testvérek, Isten irgalmasságára, hogy adjátok testeteket élő, szent, Istennek tetsző áldozatul. Ez legyen a ti szellemi istentiszteletek. Ne szabjátok magatokat a világhoz, hanem alakuljatok át értelmetek megújításával, hogy felismerjétek, mi az Isten akarata, mi a jó, neki kedves és tökéletes.” Szükséges hangsúlyozni, hogy a bibliai felfogásban a test (*szóma*) nem pusztán az anyagi összetevőt jelenti, hanem az emberi személyt a maga konkrét, érzékelhető valóságában. Az apostol ennél fogva arra buzdítja a keresztényeket, hogy önmagukat, egész személyüket adják oda áldozatul. Ez az áldozat „élő, szent, Istennek tetsző”, mert az élő és szent Isten Lelke által valósul meg, aki a híveket a feltámadt Krisztus életébe vonja be, megszenteli és Isten akaratának megfelelő életmódra képesíti.

Pál felfogásában az Istennek elkötelezett élet az igazi „liturgia”, amelynek sajátosságát a *logikosz* jelző juttatja kifejezésre. A melléknév voltaképpen jelentése: ésszerű, értelmes, logikus. A korabeli filozófiai áramlatokban, főleg a sztoicizmusban a szó vallásos tartalmat kapott: lelki, szellemi, az ember valódi énjéhez való. Az apostol szóhasználatának háttérében valószínűleg az a sztoikus filozófiában megfogalmazott kultuszkritika áll, amely a hellenista zsidóságra is hatott: az emberben levő Logosznak csak egy „logikus” istentisztelet felel meg. Alexandriai Philón például így ír: „Isten nem értékeli az áldozatok sokaságát, hanem csak az áldozatot bemutató teljesen tiszta, szellemi lelkét (*pneuma logikon*).”⁵ Ám a hasonló kifejezésmód ellenére Pál szemléletmódja meglehetősen távol áll ezektől a filozófiai-vallási irányzatoktól. Számára ugyanis a logikus

---

⁴ U. BORSE, Art. *proszagógé*, EWNT III (1983) 389.

⁵ De specialibus legibus I, 277. A kultuszkritika bővebb kifejtéséhez vö. U. WILCKENS, *Der Brief an die Römer III*, Zürich 1989, 4-6.

(belső, szellemi) istentisztelet a „test” átadásában mutatkozik meg, vagyis a mindennapi élet konkrét tetteiben, amelyeket az Isten és a felebaráti szeretet jellemez. Persze a test megszentelése és áldozatul adása csakis radikális megújulás, metamorfózis által valósulhat meg. Pál az „értelem” (*nusz*) megújulásáról beszél, amely nemcsak a gondolkodás, hanem a felelős döntés szerve, hiszen általa történik az Isten akaratára való ráhangolódás, amelynek következményei az Isten akarata szerinti tettek.⁶

Az apostoli szolgálat mint papi tevékenység – Bár minden keresztény „kultikus” szolgálatot tölt be, mert arra hivatott, hogy élete Istennek tetsző áldozat legyen, nem kétséges, hogy Pál különleges jelentőséget tulajdonít az apostoli tisztességnek. Az apostolok „Krisztus szolgálói és Isten titkainak intézői” (1Kor

A kenyérszaporítás helye

4,1), s egyben „az új szövetség szolgálói” (2Kor 3,6). Tevékenységük nem más, mint „a Lélek szolgálata” (2Kor 3,7), illetve „a kiengesztelődés szolgálata” (2Kor 5,18). Erre nem saját erejükből váltak képesek, hanem Isten által (2Kor 3,5). Nem saját nevükben cselekszenek, hanem Krisztus követeiként (2Kor 5,20). Amikor „a kiengesztelődés igéjét” (2Kor 5,19) hirdetik, annak megvalósulásához járulnak hatékonyan hozzá, amely Krisztus engesztelő halálának a célja volt.

Témánk szempontjából először is arra a helyre utalhatunk, amelyben Pál az apostolokat mint az evangélium hirdetőit a jeruzsálemi templom papjaival állítja párhuzamba, amikor az ószövetségi törvényen alapuló gyakorlatot (vö. Szám 18,8-19; MTörv 18,3) szem előtt tartva így nyilatkozik: „Nem tudjátok, hogy akik a templomi szolgálá-

---

⁶ Az „értelem” (*nusz*) szintén a hellenista kultúrkörből kölcsönzött kifejezés, amely a páli levelekben a bibliai értelemben vett „szív” szinonimája. Vö. J. GNILKA, *Theologie des Neuen Testaments*, Freiburg 1994, 49-50.

latokat végzik, a szentélyből származó dolgokat eszik? És akik az oltárnál szolgálnak, az oltárról részesednek? Éppen így rendelte az Úr is azok számára, akik az evangéliumot hirdetik, hogy az evangéliumból éljenek” (1Kor 9,13-14).

Még inkább figyelemre méltó a Rómaiknak írt levél végén olvasható kijelentés, amelyben apostoli tevékenységének lényegét igen eredeti módon, kultikus fogalmakkal írja le Pál: „Itt-ott merészebben írtam nektek... Annak a kegyelemnek erejében tettem ezt, amit Isten adott nekem, hogy Krisztus Jézus szolgálja legyek a pogányok között, és Isten evangéliumának szent szolgálatát végezzem, s így a pogányok kedves, és a Szentlélek által megszentelt áldozattá legyenek” (Róm 15,16). A pogányok között végzett misszió papi szolgálatként jelenik itt meg.⁷ A „szolga” (*leiturgosz*) főnév ugyan általános értelmű, de gyakorta jelöli a szentély (ill. szentélyek) szolgálattevőit is. A „szent szolgálatot végezni” (*hierurgeó*) ige viszont kizárólag kultikus cselekményt jelöl, s többnyire a papok áldozatbemutatására vonatkozik. Ebből kifolyólag Pál arra céloz, hogy az ő papi szolgálata teszi lehetővé, hogy a pogányok Istennek tetsző áldozattá váljanak. Az áldozatbemutatás a Szentlélek által valósul meg, hiszen ő szenteli meg az „áldozatot”, vagyis ő készíteti a pogányokat az evangélium hívő elfogadására, ő erősíti meg őket hitükben és Krisztus iránti elkötelezettségükben, s ő formálja át őket a keresztség szentségében. Pál a hívek megszenteléséhez sajátos papi szolgálatával járul hozzá, hiszen ő készíti fel a híveket a Szentlélek befogadására, sőt Isten szavának hirdetésével, valamint a keresztteléssel közvetíti is számukra a megszentelő és életadó Lelket.

A páli mondat az alábbi párhuzamot teszi lehetővé: az ószövetségi áldozatoknál a laikus izraelita vitte az áldozati adományt, amelyet a templomban szolgálatot teljesítő pap ajánlott fel, és juttatott el Istenhez a tűz által. Pál szemléletében a keresztyény hívek adják az áldozati adományt, amely saját személyükkel azonos. Az apostol a pap funkcióját veszi át, a tűz szerepét pedig a Szentlélek. Az ószövetségi felfogásban ugyanis a tűz formálta át, és juttatta Isten elé az

---

⁷ A kommentárokon kívül vö. A. VANHOYE, *Prêtres*, 299-301; H.-J. KLAUCK, *Paulus als „Priester” des Neuen Bundes*, in *Vom Zauber des Anfangs*, Werl 1999, 68-74.

áldozati adományt. Az újszövetségi időszakban a Lélek az átformáló, aki által a keresztyének képesek felismerni, mi az Isten akarata, s testüket (önmagukat) „élő, szent, Istennek tetsző áldozatul” tudják adni (Róm 12,1).⁸ Ahhoz viszont, hogy a Lélek hatékonyan tudjon működni, nélkülözhetetlen az apostol papi közvetítése, akinek tevékenysége a 2Kor 3,8 szerint nem más, mint „a Lélek szolgálata”.

Az előzőek kiegészítéseként a Filipieknek írt levél egyik érdekes mondatára is kitérhetünk: „Sőt, ha a hitetek áldozatán és szolgálatán felül még véretem is kiontják italáldozatul, örülök és együtt örvendezem mindnyájatokkal” (Fil 2,17). Bár Pál szolgálatának papi jellege nem jelenik meg oly egyértelműen, mint a Római levélben,⁹ az mégis jól látható, hogy az apostol egész életének, minden tevékenységének egyetlen célja van, nevezetesen a keresztyén testvérek hitének az erősítése, s ezzel a személyes áldozatuk elősegítése. Az esetleges vértanúhalál mint italáldozat ezt a szolgálatot koronázza meg.¹⁰ A mondatban valószínűleg arra a szokásra történik utalás, hogy az italáldozatot az ételáldozatra öntötték rá. A Róm 15,16 fényében a szóban forgó kijelentés azt is sejteti, hogy az apostol, miközben a krisztushívőket papként szolgálja és életáldozatukat lehetővé teszi, saját maga is Istennek tetsző áldozattá válik.

**A megjelenés temploma
(Jn 21)**

⁸ A Szentléleknek a keresztyének mindennapi életében betöltött szerepét Pál igen erőteljesen kidomborítja. Vö. KOCSIS I., „Isten elküldte Fiának Lelkét”. *A Szentlélek Pál apostol tanításában*, Budapest 2004.

⁹ Mindenesetre figyelmet érdemel G. Friedlich fordítása: „De ha engem az áldozat bemutatása során, mikor hiteteket papként szolgálom, ki is öntenek, mint italáldozatot, akkor is örvendezek, és örülök mindannyiottokkal együtt.” Idézi: B. MAYER, *Filippi levél. Filemonlevél*, Budapest 1994, 38.

¹⁰ Az „italáldozat” motívuma a 2Tim 4,6-ban is megjelenik: „Engem ugyanis már kiöntenek, mint italáldozatot, elköltözésem ideje közel van.”

A Zsidóknak írt levél

Krisztus az új szövetség főpapja – Miként a tanulmány elején már szó volt róla, egyedül a Zsidóknak írt levél nevezi Jézus Krisztust papnak, illetve főpapnak.¹¹ A *hiereusz* főnév 7-szer, az *arkhiereusz* pedig 11-szer fordul elő Krisztusra vonatkozólag. A levél szerzője mindenekelőtt azt hangsúlyozza, hogy Jézusban hiánytalanul megvoltak a főpapsághoz szükséges feltételek: Isten dicsőítette meg őt a főpapi tisztséggel (5,5), és megbízójához mindenkor hűséges maradt (3,2). Ugyanakkor teljes szolidaritást vállalt az emberekkel, mindenben magáévá téve a sorsukat: „megtapasztalta a szenvedést és a kísértést” (2,18); „hozzánk hasonlóan mindenben kísértést szenvedett, a bűnt kivéve” (5,15). Az emberek felé tanúsított irgalma és az Isten felé megmutakozó hűsége következtében (2,17) Jézus tökéletesen alkalmas arra, hogy a papi tisztséget betöltse, vagyis az Isten és az emberek között közvetítsen.

A levélben nagy hangsúlyt kap az a tény, hogy Krisztus főpapsága alapvetően más, mint amilyen az Ószövetség időszakában tevékenykedő papoké volt. Ő nem Áron leszármazottja, hanem Melkizedek szerinti főpap (7,1-14), s nem törvényi szabályozás révén lett azzá, hanem a halhatatlan élet erejéből (7,16). Mivel a bűntől teljesen mentes, nem volt szüksége arra, hogy az ószövetségi papokhoz hasonlóan először saját bűneiért mutasson be áldozatot, s csak azután a népért (7,27). Papsága nem szűnt meg a halállal, hanem a feláldozás által örökké tart (7,24).

Krisztus áldozata is más jellegű, mint a régi kultusz áldozati formái. Ő nem anyagi dolgokat (növényeket, leölt állatokat) ajánlott fel Istennek, hanem „saját magát adta szelplőtelen áldozatul” (9,14), s ezzel „örök megváltást”, egyszer s mindenkorra szóló bűnbocsánatot szerzett (9,12.28; 10,14.18). Mivel áldozata örök hatékonyságú,

---

¹¹ Az irat feltehetőleg az 1. század utolsó évtizedeiben keletkezett. Szerzője Pál tanítványi köréből való, de kilétét közelebről nem tudjuk meghatározni. A levél teológiájában éppen Krisztus főpapsága a leghangsúlyosabb és a legeredetibb szempont. Ennek részletes kifejtését A. VANHOÏE fentebb (az 1. jegyzetben) említett műveiben találjuk. Vö. főképp: *Prêtres*, 79-263.

nincs többé szükség újabb áldozatokra (10,18). Ez persze annyit is jelent, hogy a régi üdvrend véget ért, és új szövetség vette kezdetét: „Így tehát egy új szövetség közvetítője: ő, aki halálával megszabadított az első szövetség alatt történt törvényszegésektől, hogy meghívottak elnyerjék az örökké tartó örökség ígértét” (9,15).

Részesedés Krisztus papságából – Krisztus főpapságával szorosan összefügg az őt követők papsága. Igaz, a *hiereusz* szó, illetve a vele rokon kifejezések nem szerepelnek a keresztényekkel kapcsolatban, ám a levél több kijelentése is azt mutatja, hogy Krisztus áldozata nemcsak megtisztította a hívőket, hanem papi jelleggel is felruházta őket. A szerző az Engesztelés napjának szertartására hivatkozva szól arról, hogy vére, azaz élete feláldozása által Krisztus egyszer s mindenkorra bement a szentélybe (9,11-12) – szemben a zsidó főpapokkal, akik csak évente egyszer, rövid időre tehették ezt meg. Krisztus bemenetele egyúttal a hívők számára is szabad utat nyitott a szentélybe: „Testvérek, Krisztus vére által teljes bizonyosságunk van arról, hogy beléphetünk a szentélybe, amelyet nekünk mint új és élő utat a függönyön azaz a saját testén keresztül megnyitott” (10,19-20; vö. még 7,25). Ami az Ószövetségben a főpap kiváltsága volt, az most minden keresztény természetes joga.

A megjelenés temploma – templombelső

Sokatmondó az is, hogy a szerző a 3,14-ben az alábbi, meglehetősen eredeti megjegyzést teszi: „Krisztus részesei lettünk”. A keresztények nem egyszerűen Krisztus követői vagy tanítványai, hanem Krisztus részesei, ami a papságban való részesedést is magában foglalja. Erre utal egy másik tanulságos kijelentés is: „Mert egy áldozattal mindörökké tökéletessé tette a megszentelteket” (10,14). A görög szövegben olvasható *teleioó* ige jelentése: tökéletessé tenni, de

a Bibliában a pappá szentelés aktusára is használatos. A Zsidóknak írt levél szerzője többször is használja Krisztusra vonatkozólag (2,10; 5,9; 7,28). A szövegkörnyezetből világos, hogy Krisztus papi konszekrációjáról van itt szó, amely nem rituális cselekmény, hanem szeretetből és szolidaritásból vállalt szenvedések által valósul meg, és Jézus emberségének mélységes átformálását, „tökéletessé tevését” eredményezi. De ez az átformálás nemcsak kizárólag őt érinti, hanem mindazokat is, akik hozzá tartoznak. Krisztus konszekrációja ezért egyszersmind az őt hittel elfogadók konszekrációja.¹²

A Zsidóknak írt levél szemlélete szerint keresztények papi ténykedése a mindennapi élethez kötődik: az élő Istennek szolgálnak (9,14), mégpedig úgy, hogy magasztaló imájukkal és jótékonykodásukkal Istennek tetsző áldozatot mutatnak be (13,15-16). Áldozatuk szorosan összefügg Jézuséval. Krisztus áldozata lényegében Isten akaratának teljesítésében állt (10,5-10). A keresztények szintén arra hivatottak, hogy Isten akaratát megtegyék (10,36; 13,21), ami nyilván az ő esetükben is áldozati értékű. Ennek persze szükségszerű feltétele a Krisztussal való életközösség, hiszen a hívek csakis vele és általa tudják életüket Istennek ajánlani. A Zsidó levél perspektívája ezen a ponton teljesen megegyezik Pál tanításával (vö. Róm 12,1-2).

A mű utolsó részében a szerző kétszer (13,7.17) is említést tesz az előjárókról, akik különleges szerepet töltenek be a keresztény közösségekben. A görög szövegben a *hégumenoi* forma szerepel, amely a *hégeomai* (vezet) ige participiumaként „vezetők”-et jelent. Az Újszövetségben csak a szóban forgó irat alkalmazza ezt a szót egyházi tisztségviselőkre, de később római Szent Kelemen levelében ismét előfordul. A főnév – önmagában tekintve – nem kapcsolatos a papsággal, hanem a vezetői pozíciót juttatja kifejezésre. A hozzá kapcsolódó megjegyzések azonban nagyon is tanulságosak. A 13,7-ben ez olvasható: „Emlékezzetek meg vezetőitekről, akik nektek Isten igéjét hirdették.” Isten szavának hirdetése, amelyről az idézett mondatban szó van, voltaképpen Krisztus küldetésének a folytatása. A levél bevezetésében a szerző éppen azt hangsúlyozza, hogy Isten „a végső napokban Fia által szólt hozzánk” (1,1), vagyis Krisztus a

---

¹² Vö. A. VANHOYE, *Prêtres*, 152-156 és 242-247.

kinyilatkoztatás beteljesítője. A 3. fejezet elején pedig Krisztus és Mózes összehasonlítását találjuk – mindketten hűségesek voltak küldetésük teljesítésében –, persze azzal az egyértelmű kicsengéssel, hogy Jézus mint Fiú nagyobb Mózesnél, aki csak szolga volt. Az érvelésből (a Szám 12,6-8-ra való utalás által) kitűnik, hogy Mózesre, mint Isten szavának közvetítőjére történik itt utalás. Figyelemre méltó az is, hogy a 3,1-ben a szerző, egészen egyedülálló módon, így nevezi Jézust: „hitvallásunk követe és főpapja”. Az a tény, hogy a két cím előtt csak egyetlen névelő áll, azt sugallja, hogy szorosan összetartoznak. A Vanhoye¹³ úgy véli, hogy a két megnevezés együttes használata a Mal 2,7-re vezethető vissza: „Mert a pap ajka tudást őriz, és tanítást keresnek szájából, mert ő a Seregek Urának követe.” A pap Isten követe, amennyiben az Úr tanítását tekintélllyel hirdeti.¹⁴ Ennek fényében Krisztus főpapsága sem csak áldozatbemutatásra korlátozódik, hanem az Isten tanításának hirdetését is magában foglalja. Amikor a „vezetők” Isten szavát hirdetik, Krisztusnak ezen papi tevékenységéhez kapcsolódnak, részesedve abban a tekintélyben és hatalomban, amelyet Krisztus a „háza”, azaz a keresztények közössége felett gyakorol (vö. 3,1-6; 10,21).

A „vezetőkkel” kapcsolatos másik megjegyzés a 13,17-ben található: „Engedelmeskedjetez vezetőiteknek, és vessétez magatokat alá nekik, hiszen úgy örködnek ök fölöttetek, mint akik számot fognak adni lelketekért.” A szerző az elöljárók felé engedelmességet kér. Ez azért érdekes, mert az engedelmesség alapvetően Krisztusnak mint az „Isten háza felé rendelt” főpapnak jár ki. Ö ugyan az örök üdvösség szerzője, de az üdvösség csak azok osztályrésze lehet, akik „engedelmeskednek neki” (5,9). Ezek alapján nyugodtan kijelenthetjük: Krisztus főpapi tekintélyét a vezetők jelenítik meg, akiknek küldetése a hívek szolgálatára és lelki üdvük előmozdítására irányul.

---

¹³ *Prêtres*, 118.

¹⁴ Mindenesetre nem hagyható figyelmen kívül, hogy Malakiás szövegének görög változatában az *angelosz* főnév olvasható, a Zsid 3,1-ben ellenben az *apostolosz* szó. Am mindkettő „küldöttet”, „követet” jelent. A levélíró bizonyára azért használja az *apostolosz* formát, mert az Újszövetség idején az *angelosz* főnevet már majdnem kizárólag mennyei lények (angyalok) megnevezésére használták. A mű elején pedig a szent szerző éppen azt nyomtatékosította, hogy Jézus mint a Fiú nagyobb az angyaloknál.

Péter első levele

Az *egyház mint papi közösség* – Az Újszövetségnek papsággal kapcsolatos tanítását vizsgálva mindenképpen szót kell ejtenünk Péter első leveléről, hiszen ebben a keresztények papi mivolta nyíltan megfogalmazódik. Persze nem feledhetjük, hogy nem ez a levél voltaképpen tárgy,¹⁵ de mégis igen nagy horderejű. A papság témája a 2,1-10 szakaszban jelenik meg, éspedig kétszer: az 5. és a 9. versekben.¹⁶ A szakasz egyébként a tanítás és a buzdítás érdekes ötvözeete. Először a felszólítások dominálnak, majd ezek tanbeli megalapozása következik. Az 1-3. versekben a bűnös életmóddal való szakításra és az új életben való megerősödésre szólít fel a szerző, a 4-10. versekben pedig a Krisztus által fenntartott közösségbe történő beépülést hangsúlyozza. Ez utóbbi alegység elején (4-5. v.) az új közösség leírását találjuk, majd pedig (6-10. v.) ennek a leírásnak igazolását az Írás alapján, mind Krisztusra mint szegletköre (7-8. v.), mind az egyházra mint Isten új népére (9-10. v.) vonatkozólag. Bennünket most azok a versek érdekelnek, amelyek az egyház papi jellegeről szólnak.

E tekintetben mindenekelőtt a 4-5. versek érdemelnek figyelmet: „Járljatok hozzá, mint élő kőhöz, akit az emberek elvetettek ugyan,

---

¹⁵ A levél a Kisázsiaiában élő keresztényeknek íródott, akik üldöztetéseknek voltak kitéve. Az iratnak ennél fogva az a célja, hogy a címzettek bátorítsa és állhatatosságra ösztönözze a megpróbáltatások között. Nagy hangsúlyt kap az a meggyőződés, hogy a keresztény hitért vállalt szenvedés nem más, mint részesedés Krisztus szenvedésében (1Pét 4,13). Ami a híveket ért támadásokat illeti, egyesek arra a hivatalos üldözésre gondolnak, amelyet Domiciánusz indított el, és szerintük a levél megírását későbbi korba (1. század vége) kellene helyezni. A szöveg azonban nem tételezi fel az állami apparátussal végzett üldöztetést, inkább magánüldöztetésről, igazságtalanságról és rágalmakról van szó. Így továbbra is megvan a létjogosultsága annak, hogy az irat keletkezési idejét korábbra, a 60-as évek végére tegyük. Ugyanakkor az 5,12-ben tett utalás alapján arra következtethetünk, hogy a levél megfogalmazásában nagy szerepe volt Szilvánusznak, aki azonos lehet Pál apostol munkatársával. Vö. W. J. DALTON, *Péter első levele*, in *Jeromos Bibliakommentár II*, Budapest 2003, 493-494. Más nézetet képvisel P. A. SEETHALER, *1. és 2. Péter-levél. Júdás-levél*, Budapest 1998, 7-10.

¹⁶ A szakasz magyarázatához a kommentárokon kívül vö. J. H. ELLIOTT, *The Elect and the Holy*. An Exegetical Examination of 1 Peter 2: 4-10 and the Phrase *baszileion hierateuma*, Leiden 1966; A. VANHOYE, *Prêtres*, 269-306; U. VANNI, *La promozione del regno come responsabilità sacerdotale dei Cristiani secondo l'Apocalisse e la Prima Lettera di Pietro*, Gregorianum 68 (1987) 9-56.

de Isten kiválasztott és megtisztelt, és ti is mint élő kövek be lesztek építve lelki házzá, szent papsággá, hogy Istennek tetsző lelki áldozatokat mutassatok be Jézus Krisztus által.” A szerző Krisztust sarokkőként mutatja be, amely ugyan elvetésben részesült, mégis „élő”. Világos utalás található itt mind a kereszthalálra, mind pedig a feltámadásra. Az „élő kő” kifejezés jól mutatja a feltámadt Úr szerepét az egyházban: fenntartja és élteti azt.

Fontos felfigyelni arra, hogy a görög szövegben megjelenő *oikodomeó* ige szenvedő alakban található, vagyis nem az emberi fáradozás (beépülés) van itt kidomborítva. A keresztényektől elvárt cselekvés a Krisztushoz való közeledésben áll: Krisztushoz kell egyre személyesebben kapcsolódni, s ennek következménye lesz az, hogy a megdicsőült Úr beépít minket a „házba”, amelyet ő maga hoz létre és tart fenn. A Jézussal való közösség által a megkereszettek is „élő kövekké” válnak, vagyis részesülve feltámadt életében hozzá hasonulnak, és aktív tagjai lesznek annak a közösségnek, amely őreá alapul. A „ház” itt a bibliai szóhasználat alapján templomot jelöl. Az evangéliumi hagyományban, főleg a Jn 2,18-22-ben Krisztus feltámadt teste jelenik meg új templomként, a páli levelekben viszont az egyház (vö. 1Kor 3,16; 2Kor 6,16; Ef 2,21). Az 1. Péter-levél szóban forgó helyén is az egyházzal van szó, de úgy, hogy Krisztus nélkülözhetetlen funkciója is világos megfogalmazást nyer. A templom (ház) „lelki”, mert a Szentlélek van jelen benne, illetve a Szentlélek működése által formálódik meg (vö. 1Kor 3,16; Ef 2,22).

A feltámadt Krisztus közössége nemcsak „lelki házat” alkot, hanem „szent papságot” is. A görögben a *hierateuma* szerepel, amelynek jelentése: papi funkciót gyakorló testület. Az egyház tehát olyan szervezet, amely papi feladatot tölt be azáltal, hogy „lelki áldozatokat” mutat be. A „lelki” (*pneumatikosz*) jelző most sem valamiféle, a külsővel szembenálló belső valóságra vonatkozik, hanem a Szentlélekkel kapcsolatos.¹⁷ Az egyház tagjainak áldozatát a Szentlélek ösztönzi és hatja át. Az áldozatok mibenlétét szövegünk nem részletezi, de a levél egészéből, s az „áldozat” (*thüszia*) egyéb (e tanulmányban már bemutatott) előfordulási helyeiből arra következtethe-

---

¹⁷ A *pneumatikosz* jelző újszövetségi használatához vö. KOCSIS I., „Isten elküldte”, 41.

tünk, hogy az elkötelezett keresztény életről van itt is szó. Az 1. Péter-levél tartalma azt sugallja, hogy a keresztények életáldozata az erkölcsös magatartás (1,15; 3,2) és a jócselekedetek (2,12.15) mellett főleg a szenvedések türelmes elviseléséből áll. A keresztényeket ért megpróbáltatásokkal és üldöztetésekkel kapcsolatban Péter azt hangsúlyozza, hogy a krisztushívő a szenvedések között a Szentlélek jelenlétét tapasztalja meg: „Ha szidalmaznak titeket Krisztus nevéért, boldogok vagytok, mert a dicsőség Lelke, vagyis Isten Lelke nyugszik rajtatok” (4,14). Isten Lelke az, aki igazi önfeláldozásra tesz képessé. Átala válik a keresztény türelemmel elviselt szenvedése Istennek tetsző lelki áldozattá.

A papság témája a szakasz vége felé ismét a figyelem középpontjába kerül: „Ti pedig választott nemzetiség, királyi papság, szent nemzet, tulajdonná rendelt nép vagytok, hogy hirdessétek annak nagy tetteit, aki a sötétségből meghívott titeket az ő csodálatos világosságára” (2,9). A szerző itt azt hangsúlyozza, hogy a keresztények magukénak tudhatják mindazokat a kiváltságokat, melyeket az ószövetségi választott nép kapott: kiválasztás és birtokba vétel Isten részéről, papság, szentség, a szabadító Isten magasztalása. Az idézett mondat lényegében két ószövetségi hely alapján lett összeállítva: Kiv 19,6 (tulajdon, királyi papság, szent nemzet) és Iz 43,20-21 (választott nép, amely arra rendelt, hogy Isten nagy tetteit hirdesse). A témánkat közelebbről érintő „királyi papság” (*baszileion hierateuma*) kifejezés tehát a Kiv 19,6-ból való, s azt tudatosítja, hogy miként a régi választott nép papi jelleget hordott, úgy az új választott nép, az egyház is. A kiválasztás és az Istennek való lefoglaltság ugyanakkor kötelezettséggel is jár, és pedig Isten nagy tettei hirdetésének kötelezettségével. Ez a szempont is összefügg az egyház papi karakterével és funkciójával. Igaz, az Ószövetség szerint Isten tetteinek nyilvános hirdetése nem tartozott a papi feladatkörök közé. Ám nem feledhetjük, hogy az Újszövetség új módon szemléli a papságot. Ezen új szemlélet szerint az igazi áldozat az emberi személy átformálásában és Istennek szentelésében áll, amely a Szentlélek által közvetített, belső, kegyelmi erő által történik, és a szeretet tetteiben mutatkozik meg. Amikor a keresztények a szavukkal (3,15) és az életformájukkal (2,12; 3,2) tanúságot tesznek Isten nagy tetteiről, a

hit fényét és a szeretet erejét sugározzák, s ezzel megváltoztatják környezetük életét.

Különböző részvétel az egyház papi küldetésében – Tudjuk, hogy Luther Márton a szóban forgó szakasz alapján vonta kétségbe a szolgálati papság létjogosultságát, azt hangsúlyozva, hogy minden keresztény egyforma módon pap. Érdekes módon éppen egy protestáns (lutheránus) exegéta, J. H. Elliot¹⁸ mutatta ki nemrég, hogy a reformátor állítása nem felel meg a Péter-levél szövegének. A papsággal kapcsolatos versek (5. és 9. v.) ugyanis közvetlenül nem azt állítják, hogy minden keresztény pap, hanem azt, hogy az egyház mint közösség papi funkciót gyakorol, amely lelki áldozatok bemutatását és Isten nagy tetteinek hirdetését foglalja magába.

Igaz, az egyháznak mint papi szervezetnek minden megkeresztelt tagja, így minden megkeresztelt részesül az egyház papi méltóságából és küldetéséből.¹⁹ Ez viszont nem azt jelenti, hogy a részesedés mindenki számára ugyanabban a formában történik. Éppen az 5. versben megjelenő „ház” képe teszi világossá, hogy nem mindenkinek ugyanaz a feladata. Egy épületben minden kőnek szerepe van, de nem mindegyik ugyanazon a helyen helyezkedik el, és nem ugyanazt a funkciót tölti be. Az Efezusi levélben világosan kifejezésre jut, hogy az egyház épületében egyesek (apostolok, próféták) különleges jelentőséggel bírnak, mert az egyház alapjaként különleges módon járulnak hozzá az „épület” fennállásához (Ef 2,19-22). A megdicsőült Úr azért választott és választ ki szolgálattevőket (apostolok, próféták, evangélisták, pásztorok, tanítók), „hogy alkalmassá tegye a szenteket a szolgálat végzésére Krisztus testének felépítése céljából” (Ef 4,11-12). „Általa az egész test, az összekötő ízek segítségével egybefogva és összetartva, *minden egyes rész sajátos tevékenységével* gondoskodik saját növekedéséről, hogy felépüljön a szeretetben” (Ef 4,16).

Egyházi tisztségviselőkről az 1. Péter-levélben is említés történik, mégpedig az 5,1-4 szakaszban. Péter itt a „presbitereket” buzdítja

---

¹⁸ *The Elect and the Holy*, 223.

¹⁹ A Jelenések könyve nyíltan papoknak (*hiereisz*) nevezi a krisztushívőket (1,6; 5,10; 20,6).

feladatuk önzetlen és nagylelkű végzésére.²⁰ A presbiterek lényegében pástorszerepet töltenek be – „legeltetik Isten nyáját” – a legfőbb Pásztor (*arkhipoimén*) megbízásából és az ő nevében, s jutalmukat is tőle fogják majd elnyerni. Az egyházi előljárók feladatában van valami sajátos, ami nem mondható el minden hívőről: ők Krisztusnak a Főpásztornak a képviselői, vagyis Krisztus pásztori küldetéséből és tekintélyéből részesednek. Megjegyzendő, hogy a Zsidóknak írt levélben a főpásztor (13,20) megnevezés Krisztusra szorosan összefügg a főpap címmel. Az 1. Péter-levél vizsgált szakasza tehát nem mond ellen a szolgálati papságról szóló katolikus tanításnak. Állítja ugyan, hogy minden keresztény – Krisztussal közösségben és Krisztus által – részesül az egyház papi küldetésében, de nem zárja ki, sőt sugallja, hogy a papi funkció gyakorlása az egyház különböző tagjainál különböző módon történik.

Összegzés – A vizsgált iratokban eléggé változatos megfogalmazások találhatók a papság témájáról. Szent Pál csak az apostoli szolgálatot mondja papi tevékenységnek, ám a keresztények elkötelezett életének is áldozati jelleget tulajdonít. A Zsidóknak írt levél szerzője Krisztust nevezi papnak, illetve főpapnak, de hangsúlyozza, hogy minden keresztény részese Krisztusnak, ami arra enged következtetni, hogy a papságából is részesednek. Ugyanakkor azt is sejteti, hogy a keresztény közösségek vezetői különleges kapcsolatban állnak Krisztussal, mint az egyház fejével. Az 1. Péter-levél az egyházat tekinti papi szervezetnek. A „ház” (templom) metaforája azonban azt jelzi, hogy a papi küldetésben való részesedés különböző szinten történik. Az eltérő megközelítések ellenére a lényegi mondanivalóban nagy a hasonlóság. Mind a páli iratokban, mind a Zsidóknak írt levélben, mind pedig az 1. Péter-levélben a keresztények Isten iránti elkötelezettsége, valamint ennek a mindennapi életben tanúsított kifejezése (szóban és tettben) úgy jelenik meg, mint áldozat. Ez az

---

²⁰ Az egyházi tisztségekre vonatkozó újszövetségi megnevezések (*episzkoposz, preszbiterosz, diakonosz*) vizsgálata külön tanulmányt igényelne. E tekintetben az alábbi művek érdemelnek figyelmet: J. MARTIN, *Die Genese des Amtspriestertums in der frühen Kirche*, in *Der priesterliche Dienst III*, Freiburg 1972, 25-86; J. DELORME (szerk.), *Le ministère et les ministères selon le Nouveau Testament*, Paris 1974; D. L. BARTLETT, *Ministry in the New Testament*, Minneapolis 1993.

egzisztenciális áldozat ugyanakkor a legszorosabban kapcsolódik Krisztus áldozatához, amely a megváltás forrása nemcsak abban az értelemben, hogy a bűnök bocsánatát szerzi meg és szabad utat nyit az Istenhez, hanem úgy is, hogy a hívők belső megújulását, átformálását teszi lehetővé. (Nem feledhetjük, hogy Krisztus halálának áldozati értékét Pál és Péter is kiemelik, annak ellenére, hogy Krisztust nyíltan nem nevezik főpapnak.) A keresztények „lelki áldozata” csakis Krisztus által, Krisztussal való közösségben lehetséges, tehát nem új áldozatokról van itt szó, hanem Jézus Krisztus egyetlen áldozatában való részesedésről. „Valójában azokat is be akarja vonni megváltó áldozatába, akik annak első jutalmazottjai” (KEK 618).

Miként Krisztus „az örök Lélek” által ajánlotta fel önmagát tiszta áldozatul (Zsid 9,14), úgy a hívek életáldozata is csak a Szentlélek által valósulhat meg, hiszen csakis a Lélek által ismerhető fel, mi az Isten akarata (Róm 12,2), és csakis a Lélek által sajátítható el az az életforma, amely Istennek kedves (Róm 8,5-8). Ez az Isten akaratát engedelmesen elfogadó és tettekre váltó élet nem más, mint tanúságtétel a megváltó és üdvözítő Istenről, ami persze nem zárja ki, hanem feltételezi a hit szavakkal történő megvallását is (vö. 1Pét 3,15). A keresztények tanúsága lényegében közvetítő értékű, hiszen lehetővé teszi, hogy a nem-hívők is megismerjék Isten szeretetét, és annak elfogadása után szabadon beléphessenek Isten szentélyébe, vagyis az Úrral való kegyelmi közösségbe (vö. Róm 5,1-2; Zsid 10,19).

A keresztények általános értelemben vett papi hivatása mellett a vizsgált iratok mindegyike említést tesz olyan szolgálattevőkről, akik sajátos értelemben kapcsolódnak Krisztus papi küldetéséhez. Pál a *hierurgeó* ige használatával kifejezetten papi tevékenységnek nevezi saját apostoli szolgálatát (s megjegyzése nyilván a többi apostolra, illetve azok utódaira is alkalmazható). A Zsidóknak írt levél szerzője úgy mutatja be a „vezetőket”, mint Isten szavának hirdetőit és mint a főpap-Krisztus tekintélyével fellépő, engedelmességre igényt tartó tisztségviselőket. Az 1. Péter-levél a pásztor szerepet hangsúlyozza, amelyet a presbiterek a legfőbb Pásztor megbízásából és az ő nevében töltenek be.

Az egyházi előjárók tehát sajátos értelemben papok, mert „arra kaptak meghívást, hogy folytassák Krisztusnak, az egyetlen és leg-

főbb pásztornak a jelenlétét azáltal, hogy életstílusát megvalósítva láthatóvá teszik őt a rájuk bízott nyájban”. Ők „a Fő és Pásztor Jézus Krisztus szentségi megjelenítői”.²¹ Szolgálatuk nem öncélú, hanem a hívek megszentelésére irányul, illetve arra, hogy keresztény testvéreik meg tudjanak felelni az Úrral való új életközösségnek, amelynek a megváltás következtében részesei lettek, és önmagukat, egész életüket Istennek tetsző áldozatul tudják adni.

Arra is rákérdezhetünk, hogy milyen szerepe van az Eucharisztíának az egyház papi küldetésében és a papok szolgálatában. E tekintetben csak rejtett célzások, szétszórt utalások vannak, amelyekből azonban szép összkép alakítható ki. Célszerűnek látszik az „új szövetség” fogalmából kiindulni. A Zsidóknak írt levél hangsúlyozza, hogy az új szövetség Krisztus egyetlen áldozata által jött létre (Zsid 8,6-13; 9,15). Az egyház ennek az új szövetségnek a népe, az Eucharisztia pedig az új szövetség áldozati lakomája, miként azt Pál az Eucharisztia alapításának felidézésével világossá teszi (1Kor 11,23-26).²² Az Eucharisztia ünneplésekor ugyanis a résztvevők újra meg újra megtapasztalják a Jézus önfeláldozása által létrehozott szövetség érvényét, sőt az új szövetség üdvadományainak részeseivé is válnak. Az apostolok és az egyház felelős vezetői (püspökök, papok) mint „az új szövetség szolgálói” (2Kor 3,6) kapnak nélkülözhetetlen szerepet az Eucharisztia ünneplésében. Éppen a Krisztus áldozatával való közvetlenebb kapcsolat (az áldozat megjelenítése) folytonos ösztönzést kell, hogy jelentsen számukra: hivatásuk lényegéhez tartozik, hogy Mesterük önfelajánlásával mind teljesebb mértékben azonosuljanak, és saját életük, papi szolgálatuk (annak örömeivel és keresztjeivel) is Istennek tetsző áldozattá válják.²³

---

²¹ Pastores dabo vobis 15.

²² Az eucharisztikus lakomának az ószövetségi áldozatokkal való párhuzamba állítása (1Kor 10,14-22) szintén az Eucharisztia áldozati értékét támasztja alá. Vö. KOCSIS I., *Az Eucharisztia értelmezése a Korintusiaknak írt első levélben*, in RÓZSA H. (szerk.), *Az Ige szolgálatában. A 60 éves Tarjányi Béla köszöntése*, Budapest 2003, 115-138, 133-135.

²³ II. János Pál pápa a papnevelésben különösen fontosnak tartja, hogy a növendékek törekedjenek elsajátítani az Eucharisztia által megkívánt feltételeket: „*hálások legyenek* – hiszen az Eucharisztia «hálaadás» - Istennek az égi ajándékokért; *főljánló lelkiület* legyen bennük, azaz legyenek hajlandók Krisztus eucharisztikus felajánlásával együtt saját személyük felajánlására is” (Pastores dabo vobis 48).

É l ő I g e

BIBLIAISKOLA

Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat

Vágvölgyi Éva

A honfoglalás (Józs 1-12; Bír 1)

Józsue könyve és a negatív birtoklista

A.) Alapgondolat

Józsue könyve egy mondatban összefoglalva hitvallás és tanúságtétel Isten megmentő szeretetéről, de egyben azt is elének állítja, hogy a küzdelem az élet állandó valósága. Ahol nincs küzdelem, nincs változás, ahol állandóság van, ott nincs élet sem, az a halál. Ábrahám kapott egy ígéretet, amely úgy látszott Mózes vezetésével megvalósul: Ábrahám utódai, a választott nép bemehet az ígéret földjére, megkapja a megígért ajándékot. Láttuk az előző részben, hogy a választott nép számára milyen csalódást jelentett, amikor szembe-sült, hogy a neki ígért föld már lakott, Isten ajándéka nem úgy repül a szájába, mint a sült galamb, hanem küzdenie kellene érte. Nem bízott Istenben, hogy segíteni fogja őt ebben a küzdelemben, ugyanúgy, ahogy Egyiptomból kiszabadította, ezért ez a hitetlen nemzedék nem mehetett be az ígéret földjére, csak az utódaik. Józsue személyében a választott nép új nemzedéke egy új Mózeset kapott, ez az új Mózes vezeti be őket a megígért új hazába. Hogy Józsue az új Mózes, több párhuzamos motívum is megerősíti: A Jordán vízének kettéválása (Józs 3-4) ugyanúgy, mint a Vörös-tengeré; „»Olld le lábadról sarudat, mert a hely, amelyen állsz, szent!« (Józs 5,16) hangzik Isten angyalának szava Józsuehoz, mint Mózeshez Isten szava az égő csipkebokorból: »Ne közelíts ide! Olld le lábadról sarudat, mert a hely, amelyen állsz, szent föld!« (Kiv 3,5). Józsue megújítja az

Úrral kötött szövetséget és újra kihirdeti a Törvényt.

Józsue neve beszélő név: Jehosua = „Jahve az üdvösség”, számkra sokat mondó név: Jehosua – Jehosuah = „Jahve szabadítás”, melynek rövidített formája Jesua, vagyis Jézus neve. Józsue alakjának szembetűnő az újszövetségi párhuzama, főleg Máténál, aki Jézust mint új Mózeszt állítja a zsidók elé. A hegyi beszédben Jézus a hegyen új törvényt ad, új országba, Isten országába vezeti népét. Isten országának új valósága sem pottyan az ölünkbe, meg kell érte küzdenünk. Ez a küzdelem azonban nem olyan véres, öldöklő harc mások ellen, mint Józsue könyvében a választott nép honfoglalása, amely csupa harc és erőszak. A Krisztust követő élete is harc, de nem jár mások elleni erőszakkal. Hogy is mondja Szt. Pál a második korintusi levélben: „Mert bár emberek vagyunk, nem emberek módjára harcolunk. Harci fegyvereink ugyanis nem embertől származnak, hanem Isten által erősek az erősségek lerombolására. Harcunkkal leromboljuk a terveket, és minden magasságot, amely Isten ismerete ellen ágaskodik, és fogságba ejtünk minden értelmet, Krisztus iránt való engedelmességre” (2 Kor 10,3-5).

Az efezusi levélben pedig ezt találjuk: „Vegyétek fel tehát Isten fegyverzetét, hogy ellenállhassatok a gonosz napon, s megállhassatok, mert mindent megtettetek. Úgy álljatok tehát, hogy *derekatokat övezzétek fel igazságossággal, s öltsetek magatokra a megigazulás vértjét!* {Iz 59,17} *Lábatok saruja legyen a béke evangéliumának hirdetésére való készség.* Mindezekhez vegyétek a hit pajzsát, amellyel kiolthatjátok a gonosz minden tüzes nyilát. Vegyétek fel *az üdvösség sisakját* is, és *a Lélek kardját*, vagyis *az Isten igéjét*. Mindenkor esedeztetek a Lélekben, minden imádságban és könyörgésben, s öbenne virrasszatok teljes állhatatossággal könyörögve az összes szentért, és értem is, hogy Isten adjon nekem szavakat, amikor megnyitom ajkamat, hogy bátran hirdessem az evangélium titkát, aminek hírnöke vagyok a bilincsekben is; hadd beszéljek bátran, amint kötelességem” (Ef 6,13-20).

B.) Szentírási szöveg: Józs 1-12; Bír 1

C.) Bevezetés

1.) Megközelítés: *Harcolni kell*

A mostani egységünkben sok a harc és az erőszak. Mivel az ilyen erőszakos cselekményeket tartalmazó szövegek természetesen szorongást keltenek a beszélgetőkben, és úgy érezzük, nem egészen esnek egybe a mi saját életvalóságunkkal, mielőtt a szöveggel kezdenénk foglalkozni, ajánlatos a résztvevőkkel egy kicsit saját tapasztalataikról beszélgetni erről a „harcolni kell” témáról. Mindenkinek az életében legalább egyszer előfordult már, hogy harcolnia kellett, valamit nem lehetett békés úton megvalósítani, elérni. Ezekben a küzdelmekben sérüléseket adunk és kapunk. Legtöbbször kicsit „meg kell halni” ahhoz, hogy valami új dolog megvalósuljon. Ha valaki becsületesen sorra veszi az élettapasztalatait, világossá válik, hogy nincs konfliktusmentes élet, hogy a konfliktusok hozzátartoznak az élethez, ha változást akarunk. Márpedig a változás nélküli élet meghal. Nem csak a rendkívüli, változást hozó élethelyzetek járnak küzdelemmel, hanem a mindennapi életünk is. A természetben vagy akár saját szervezetünkben a létért folytatott küzdelemből születik meg az egyensúlyi állapot, amit harmóniaként, egészségként élünk meg. A másokkal való kapcsolatunknak is fontos eleme a küzdelem. Az a párkapcsolat pl., ahol az esküvő után a felek kényelmesen hátradőlnek, hogy elérték céljukat, révbe értek, nincs több dolguk, előbb-utóbb tönkremegy. Mindennap meg kell küzdenem a saját önzésemmel, a másik önzésével a szeretetért, az esküvő nem cél, hanem kezdet.

2.) A honfoglalási szöveg elemzése

Józsue könyve, 1-12. fejezet – Az átlagos bibliaolvasóban Józsue könyvéről a honfoglalással kapcsolatban főleg a háborús beszámoló sorának képe marad meg. Ezek közül legismertebb Jerikó elfoglalása (Józs 6) a kémek történetével és a zúgó harsonákkal. Ha egyedül ezt vesszük csak figyelembe, meglehetősen egyoldalú kép alakul ki bennünk, holott Józsue könyve csak egy aspektusa a honfoglalásnak, hogy Izrael végül is megkapta az országot. Azt, hogy az egész egy rendkívül hosszadalmas folyamat volt és hogy milyen feltételekhez

volt kötve ez az „ajándék ország”, valamint hogy miért folytatódott az egyes törzsek leigázása, azt majd a Bírák könyve ecseteli csak.

A következőkben azonban vegyük szemügyre Józsué könyvének felépítését. Ezekkel a szavakkal kezdődik: „Mózesnek, az Úr szolgájának halála után történt, hogy az Úr szólt Józsuéhoz, Nún fiához, Mózes szolgájához” ... (Józs 1,1)

Tehát egy vezetőváltás történt. Egy új korszak kezdődik, bár a folytatatlanság megmarad: Józsué Mózes szolgája, az Úr szolgájának szolgája, ezért ugyanúgy vele van az Úr. A Józsuének mondott szavaiban megújítja az ország ígétét (Józs 1,4) és a Józs 1-12-igben beteljesül ez az ígét, melyet a dicsőséges befejezés fejt ki a Józs 11,16-12,24-ben.

3.) Munkalap

A Józs 1-12 tagolása

Józs 1	<i>Isten ígéréte: A nyugat-jordániai országok elfoglalása</i>
2	A kémekek története (Jerikó)
3	Jordán-csoda (vö. Vörös-tengeri csoda)
4	A 12 törzs 12 kövének etiológiája (gilgal = kőkör)
5,2-9	Az új nemzedék körülmetélése (eltávolítás = galal/Gilgal) „Egyiptom gyalázatának” eltávolítása. A körülmetélést a filiszteusok nem ismerik (1 Sám 14,6), tehát fontos momentum a honfoglalás előtt, hogy önmagukat az ott élő népektől látható módon is megkülönböztessék.
5,10-12	Pászka-ünnep (A Kivonulás tápláléka, a manna megszűnik)
5,13-6,27	Jerikó elfoglalása

Józs 7,1-8,29:	Ai elfoglalása (Ai = haai = romhalmaz, már romokban találták az izraeli törzsek, etiológia) „tarts megszentelődést”: Kiv 19,10.14.15; 1 Sám 21,5: mosakodás, ruha kimosás, nemi érintkezéstől tartózkodás, a háború Jahve ügye volt, ezért szentnek számított
8,30-35	A Törvény kihirdetése Szíchemben
9,1-27	Szerződéskötés a gibeonitákkal
10,1-43	Győzelem a déli szövetség fölött Napcsoda: Józsue imájának a meghallgatása és Jahve csodálatos segítségének bizonyága. Eredetileg az Igazak könyvéből vett idézet amelyet a 2 Sám 1,18 is idéz, verses darabok gyűjteménye lehetett, aki ide beiktatta összekötő, magyarázó kiegészítéseket tett bele: 10,12a.13ab.14
11,1-15	Győzelem az északi szövetség fölött (Hácor: Jábin!)
11,16-12,24	<i>Isten ígérete beteljesült</i>

Izrael törzseinek diadalmenete át a megígért országon mint kép kétségtelenül ellentétben van a Bírak könyvének bevezetésével, az mintha ennek a „helyesbítése” lenne.

4.) A „negatív birtoklista” elemzése a Bír 1-ben

Az ún. „negatív birtoklistában” (Bír 1) azok a városok (ill. egyes törzsek) vannak felsorolva, amelyeket Izrael nem tudott meghódítani. Ezekről azt mutatja a régi idők törzsi emlékezete, hogy Izrael egyes törzsei a hatalmas kánaáni városok között éltek és nem voltak elég erősek ahhoz, hogy végrehajtsák a saját elképzeléseiket, állandó külső nyomásnak voltak kitéve.

A megnevezett, el nem foglalt városok együttese két körnek fogható fel, az egyik a déli (Gézer – Sálebim – Ajjalon – Bétsemes – Jeruzsálem), a másik az északi (Dór – Megiddo – Tanák – Jeblaám – Betsán). A királyok korában a fő ellenfélnek számító filiszteusok is már a látóterünkbe kerülnek (Gáza – Askelon – Ekron). Ezeknek a városoknak köre egészen a királyok koráig kihatással volt Izrael történetére. Salamon nagyhatalma fogja megtörni a déli városkör vonalát. Ez azért volt lehetséges, mert az egymást keresztező déli és északi törzsek köre egy rövid időre nem tudott szövetségre jutni. A „negatív birtoklista” megőrizte az emlékezetét annak, hogy a honfoglalás egy hosszadalmas folyamat volt, mindenekelőtt pedig, hogy az egyes törzseknek ellenséges városok között, és a még lakatlan tájakra kellett letelepedniük; vö. 1 Kir 20,23: „Azt mondták erre a szíriai király szolgálói uruknak: »Hegyi istenek az isteneik, azért kerekedtek fölénk.«”

Csak a későbbi időkben mutatkozik összefogás a törzsek között és háborús összecsapás a kánaáni vársokkal, főként ezekre reagál Józse könyve.

Józse könyve és a Bírák könyve kétféle nézőpontból szemléli a saját „honfoglalását”: Miközben Józse könyve kiemeli, hogy az Úr állja az ígéretét és hogy az ország gyakorlatilag az övék, a Bírák könyve kiemeli, hogy ez az „országajándék” feltételekhez volt kötve. Ezek a feltételek pozitív formában hangzanak el: Izrael tegye azt, ami az Úrnak tetszik.

Persze ha azt teszi, „ami gonosz az Úr színe előtt” (Bír 2,11; 3,7; 4,1; 6,1), újra kánaáni elnyomás alá kerül, ahogy azt a Bírák könyvének kezdete már rögtön a kezdetén elővételezi a 2,1-5-ben: Mivel a nép megszegte az Úrral kötött szövetséget és szövetséget kötött a kánaánitákkal, a kánaániakkal való probléma sem politikai sem vallási szempontból soha nem fog megszűnni! A deuteronomista történeti szerzőt ez hangos sírásra fakasztotta (Bír 2,4).

5.) Az ún. „negatív birtoklista” a Bír 1-ben

18 Aztán Júda bevette Gázát, határával együtt, továbbá Askalont és Akkaront határukkal együtt. **19** Az Úr tehát Júdával volt, s ő elfoglalta a Hegyvidéket. A Völgy lakóit azonban nem tudta elpusztítani, mert azoknak sok kaszás-szeke-
rük volt.

21 Benjamin fiai azonban nem pusztították el a jebuzitákat, Jeruzsálem lakóit, így a jebuziták ott maradtak Benjamin fiai között Jeruzsálemben mind a mai napig.

27 Manassze azonban nem törölte el Bésánt, Tánákat és ezek leányvárosait, sem Dór lakóit meg Jeblaámot és Megiddót és ezek leányvárosait, így a kánaániak velük kezdtek lakni.

29 Efraim sem ölte meg azokat a kánaániakat, akik Gézerben laktak, hanem megtelepedett mellettük.

30 Zebulon nem pusztította el Keton és Naáol lakóit, hanem a kánaániak közöttük maradtak, és csak jobbágyaikká lettek.

31 Áser sem pusztította el Akkó, Szidon, Ahaláb, Akázib, Helba, Áfek és Rohób lakosait, **32** hanem megtelepedett a föld lakói, a kánaániak között, és nem ölte meg őket.

33 Naftali sem pusztította el Bétsemes és Bétanát lakóit, hanem megtelepedett a föld lakói, a kánaániak között, a bétsemesiek és a bétanátiaiak pedig a jobbágyaik lettek.

34 Dán fiait az amoriták felszorították a Hegyvidékre, és nem adtak nekik helyet, hogy lejöhessenek a síkságra. **35** Az amoriták a Háresz hegyen, Ajjalonban és Sálebímben laktak.

A „megalapítás” a Bír 2,1-5-ben

Erre felment az Úr angyala Gilgálból a Sírók-helyére és azt mondta: »Kihoztalak titeket Egyiptomból, és bevittelek arra a földre, amely felől megesküdtem atyáitoknak, s megígértem, hogy nem bontom fel szövetségemet veletek sohasem, csak ne kössetek szövetséget e föld lakóival, hanem rontsátok le oltáraikat. Ti azonban nem akartatok hallgatni szavamra. Miért tettétek ezt? Ezért nem akartam eltörölni őket színetek elől, hogy ők ellenségeitek legyenek, isteneik pedig vesztetekre szolgáljanak.«

Amikor az Úr angyala elmondta ezeket az igéket Izrael valamennyi fiának, azok hangos sírásra fakadtak – **5** azért hívják azt a helyet Bókímnak (Könnyek-helyének) –, és áldozatokat vágtak ott az Úrnak.

6.) Izrael törzseinek szállásterülete (térkép)

D.) Óravázlat

<i>Feladat</i>	<i>Módszer</i>	<i>Eszközök, idő-tartam</i>
1. Ének: Zengd velünk	ének kottából	Énekelj az Úrnak 271.o. 10 perc
2. Megközelítés: Harcolni kell Bevezető beszélgetés	egyéni gondolko- dás	tábla, kréta, jegyzetfüzet, ceruza 15 perc
a.) Egyéni gondolkodás az alábbi kérdések alapján: <ul style="list-style-type: none"> ✎ Mikor voltam olyan élethelyzetben, hogy harcolnom kellett? ✎ Milyen helyzetet kellett feltétlenül megváltoztatnom? ✎ Milyen sérüléseket kaptam akkor? ✎ Ma visszatekintve ezekre, melyek voltak ezekből szükségszerűek, elkerülhetetlenek? 		
b.) Az óravezető felkér valakit, hogy meséljen el egy ilyen helyzetet az életéből és beszéljessenek erről a következő szempontok alapján: <ul style="list-style-type: none"> ✎ Mikor az élet ellehetetlenül, abba nem szabad beletörödni. ✎ Mivel előzőleg az életet erőszakosan akadályozták, ez általában nem megy harc nélkül. 	csoportos beszélgetés az óraveze- tő irányítá- sával	tábla, kréta 20 perc
Lásd még Alapgondolat, Bevezetés 1.		
3. A honfoglalási szöveg elemzése (Józs 1-12):		
a.) a résztvevők közösen elolvassák Józsué könyvének bevezetését a Szentírásban	csoportos beszélgetés az óraveze- tő irányítá- sával	Ó- és Újszövet- ségi Szentírás a Neovulgáta alapján (Szent Jeromos Kato- likus Bibliatár- sulat), 5 perc
b.) A Józs 1-12 célzatos átlapozása: a felépítés áttekintése az óravezető információi alapján lásd Bevezetés 2. 3.		Szentírás, Munkalap Be- vezetés 3. 20 perc

<i>Feladat</i>	<i>Módszer</i>	<i>Eszközök, idő- tartam</i>
4. A „negatív birtoklista” elemzése a Bír 1-ben: A szöveg közös elolvasása után a résztvevők húzzák alá a térképen azoknak a városoknak a nevét, amelyeket a szövegben a „nem meghódított városok” néven találnak. Az információkhoz lásd Bevezetés 4. 5.	két fő, kiscsoportos munka, utána csoportos megbeszélés, a végén az óravezető kiegészítő információi	Munkalap 5. 6., színes rostirón 40 perc
6.) Befejező ima, ének	kötetlen ima	kotta, gyertya, gyufa 10 perc

A Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat budapesti Központjában „**Élő Ige**” címmel **bibliaiskola** működik (szeptembertől júniusig minden hónap első hétfőjén du. 5-7-ig). Jelen füzetünk a hetvenedik óra anyagát tartalmazza.

Budapest, 2010. jún. 29.

Szeretettel:

Vágvölgyi Éva óravezető
Tarjányi Béla szakmai vezető

Székely István

Biblikus folyóiratok szemléje

A **Bibel heute** (a stuttgarti Katolikus Bibliatársulat egyik folyóirata) **2/2009. száma** fő témaként a *prófétanőkre* vonatkozó írásokat közöl. Ezek összefogója, Dieter Bauer szerkesztő névszerint felsorolt 8 tudós munkatársával együtt bemutatja, hogy a nők prófétai szerepe igen fontos. A cikkek sokrétűsége miatt itt csak néhány példát említünk. Természetes, hogy szerepel Mirjam, Mózes és Aron nővére, majd a későbbiek közül Debora prófétanő és bíra (akit a cikk »Izrael anyjának« is nevez); színes képen láthatjuk Chagall üvegfestményét, amelyen Debora is szerepel. Fontos hatása volt Hulda prófétaaszszonynak (2Kir 22,10-20). A perzsa korból Noadja prófétanő lehet példa (Neh 6,14). Az Újszövetségből jól ismerjük Keresztelő Szt. János anyjának dicsőítő énekét (Magnificat; ld. Lk 1,46-55) és Szűz Mária részvételét az ősegyház életében (Csel 1,12-14). Az itt felsoroltakból többet érdemes bemutatnunk a gyermekek hitoktatásában. Emellett a cikk ajánl irodalmat a felnőttek bibliaóráihoz is; az egyikben megtalálhatjuk az ószövetségi prófétanőkről szóló összes bibliai szüvegrészeket. Láthatjuk, hogy a folyóirat témaválasztása valóban hiánypótló; olvasva – az egyik szerző szerint – meghalljuk »Isten női hangját« is.

A **Biblica** 2/2009. számában H.G.M. Williamson felteszi a kérdést: *Új Bibliára van szükségünk? [Hozzászólás a javasolt »Oxford Hebrew Bible«-hoz.]* »Héber Biblián« az eredeti héber ill. arám nyelvű Ószövetséget értik; ez legnagyobb része a keresztény Bibliának, amely először görög, latin vagy szírnyelvű volt, és ezek fordításai ma már többszáz nyelven olvashatók. Jeromos a negyedik/ötödik században hiába érvelt a közvetlenül héberből fordított latin Ószövetség mellett, amely sok mindent megőrizhetett volna az ősi héberből; ez a helyzet több helyen okoz bizonytalanságot vagy javítgatást.

A cikk vázlata: 1) A jelenlegi helyzet.

2) A javasolt új kiadás és előnyei.

3) Fenntartások, megjegyzések (benne: várható fogadtatása).

Összefoglalás: Már hivatalosan bejelentették, és kiválasztott szövegrészeket közreadtak belőle. Sok mindent jóvá kell még hagyatni. Van egy alapvető (inherens) gyengesége: nem veszi tekintetbe a maszoréta szöveg-változtatásokat, amelyeket az ókorban egyes területeken bevezettek. Sok erősen vitatott helyen inkább kommentár jellegű a kiadvány, mint olvasásra szánt szöveg. Tekintetbe kell vennünk:

1/ Sok teljes középkori szöveg áll rendelkezésünkre (Biblia Hebraica, pl. a Leningrádi kódex alapján).

2/ Ron Hendel már néhány éve több tudósak adott egy-egy példányt az általa és csoportja által készített »Oxford Hebrew Bible«-ból. A jól érthető szövegeknek nem mindig van bizonyítható elsőbbsége. De igaz, hogy a későbbiek leginkább belőlük származhattak. Igen sokoldalú vizsgálat sem ad vitathatatlan választ. Önmagukban sem a Septuaginta-szövegek, sem a kéziratban a magánhangzók jelölése ill. hiánya, sőt egyes járulékos szövegrészek előfordulása sem döntő. Ilyen szűk akadémikus szempontok alapján a cikk szerzője nem mer dönteni. Talán egyes kiválasztott részeket szakértőknek kellene megítélniük. Sokan nem kívánják a kritikai kiadást, mert bizonyos szövegekhez kötődnek. A cikk szerzője szerint a kommentár alkalmasabb az olvasók számára, mint a javasolt új fordítás. Egy-egy hely javítása, vagy kiegészítő magyarázat az utóbbi évszázadok módszere. A 20. század közepén ismertté vált több szemita nyelv, amelyek egy-egy szövegrész megértését segítik [miként a Septuaginta szövegek és egyes holttengeri szövegek is]. Ez adta a részleges javítás gondolatát Hendelnek. De miért gondoljuk, hogy az így átvett töredékek valaha is részei lehettek az Egyház Szentírásának? A kutatást sok komoly tudós segíti. De az eredmény nem lehet új Biblia! – John Kilgallen kimutatja, hogy *Pál* Csel 28,28 szerint *felismer-te Istennek már folyamatban lévő tervét: a megváltás ígésétét zsidók és pogányok számára* (összhangban Róm 11-el és Lk 13,23-30-al). Pál a római zsidókhöz és Teofilhoz is szól [Lk 1 és Csel 1]. – Gard Granerod *Melkizedekekről* megállapítja, hogy róla Zsid 7,3 többet mond, mint Zsolt és Ter. Életének nincs sem kezdete, sem vége. Hasonló Isten Fiához, és pap marad mindörökké! Fontos krisztológiai kinyilatkoztatást olvasunk *Zsid 9,26-ban és 7,25-ben*, továbbá

Jézus magyságáról Ábrahámhoz és a levitákhoz képest (Zsid 7,4-10) és imájáról (Zsid 7,20-28 és Zsolt 109,4). Nem-bibliai források is szólnak Melkizedekről (pl. gnosztikus, valamint egyiptomi Nag Hammadi szövegek, az egyik Szláv Hének, több kumráni szöveg stb.) A döntő többlet- (máshonnan nem származtatható) információk a cikk szerzője szerint Zsid 7,14-ből és 20-ból valók. – Luca Marulli *János harmadik leveléről* és annak retorikus stílusáról ír. A levélnek nincs teológiai vonatkozása, de sokat megtudhatunk belőle az apostol kisközösségeinek problémáiról, társaikkal és a vezetőkkel való kapcsolatáról (például egy apostoli személlyel való kapcsolatáról), valamint vándor-hithirdetők fogadásáról vagy elutasításáról. A presbiter oktatja és buzdítja segítőtjét (Gájuszt), akit dicsér, nagyra-becsül. A szónoki stílus célja a presbiter tekintélyének helyreállítása, amit Diotrefész megsértett. Felhívja a figyelmet egy tanúságtevő jó példájára, de egy önkényeskedő társukkal szemben is kifejti álláspontját és magyarázza saját viselkedését. A presbiter el fogja ítélni, de csak viselkedése miatt; vallási kiközösítésre nem gondol, csak békés együttműködést akar. Ilyen szellemben és felelős munkatárs-ként ad tanácsokat Gájusznak, és tanúságtevő példaként szól Demeterről. A levél – bár ajánló jellegű tanácsadás – leginkább a helyzet bemutatásával akarja elérni Gájusz egyetértését és együttműködését. – Edgár Kellenberger *Jób könyve* 16. fejezetében Isten két irányban ható cselekvését mutatja be. Jób panaszkodik barátainak (16,7-14); bízik bennük, de azok inkább Isten nevében hibáztatják őt. Végül Jób belátja az ő viselkedésük igazságát is (19.fej.), és ezzel hozzánk is szól. Végül [mintegy mítikus küzdelemben a káosz ellen] tárul fel előttünk is »Isten dialektikájának látványa«. – Carsten Ziegert megállapítja, hogy a *Szám 1-ben és 26-ban szereplő nagy számok* nem lehetnek valódi létszámok, mert több mint 2 milliós népet jelenténe- nek. Több magyarázat merült már fel (pl. a számok katonai egységek elnevezései). A cikk szerint a bibliai szövegnek a jelen formájában van saját mondanivalója (az, amit a szövegírók hagyományozni akartak): ez pedig nem a két számadat, amelyek hibásak, hanem azok meghatározásának módja és a terület-elosztás. A két fejezet megírásakor és számunkra is ez a bibliai üzenet.

A **Bibel und Kirche** 4/2009. számában Ralf Hunnig SVD beszámol arról, hogy a római püspöki szinódus 12. kongresszusa 2008. októberében tárgyalt az *»Isten Szava az Egyház életében és küldetésében«* témáról. A kongresszus javaslatai alapján a pápa ad majd ki összefoglaló határozatot, de annyit már előtte is megállapíthatunk, hogy a katolikus Egyház figyelme mindenütt nagymértékben megnőtt Isten Szava iránt. Az *»Ige asztala«* ügyét már a második, rendkívüli püspöki szinódus (1985-ben) középpontba állította, és II. János Pál az 1990-es években majdnem valamennyi írásában hangsúlyozta, XVI. Benedek pedig javasolja az Írást *»Lectio Divina«*-ként olvasni. Ezek gyümölcseként a bibliaolvasásnak számos új lelkipásztori módszere is kialakult. Az egész Egyháznak ezt a megújulását sok helyi kezdeményezés igazolja. Például: a brazíliai püspöki konferencia 2010 májusában *nemzeti biblikus mozgósítást* indít; jeligéje: *»Ifjúság és Isten Szavának szolgálói az Egyház világraszóló küldetésében«*. – Dieter Bauer pontokba foglalja a teendők fő irányait. Ezek között szerepel például, hogy tudatosítani kell a szegények elsőbbségét (mintegy kiválasztottságát), vagy hogy a Szentírás legyen éltető lelke a lelkipásztori munkának. – Markus Bükér arról számol be, hogy *a világ bármely helyén és a legkülönbözőbb körülmények között élő keresztények (foglalkozási- vagy korcsoportok, kisközösségek) megtalálják a biblikus összejövetelek legcélszerűbb időpontját, módszerét és tartalmát, a liturgiával való kapcsolatát*. Számunkra is példaként szolgálhatnak a kolumbiai kisközösségek és biblicsoportok; jeligéjük: *»Hogyan élünk ma keresztényként?«* – Sonja Angelika Strube azt fejt ki, hogy *a közös bibliaolvasás feltétlenül dialógikus kell hogy legyen*, a különböző társadalmi, tudományos és egyházi pozíciójú személyek részvételével. – Egbert Ballhorn *a Bibliával való személyes kapcsolat* terén arra figyelmeztet, hogy ne új módszerektől várjunk fejlődést; inkább figyeljünk a számos régóta meglévő kapcsolatunkra és azokra, akik számára a Bibliának sok mondanivalója van. A Biblia ekkor sem átlépés egy új állapotba, hanem *új tanulás, úton-járás és állandó küzdelem*. Olyan kapcsolat Istennel, mint Jób párbeszéde. – Rövid közleményt olvashatunk arról a *2010 nagyböjtje idején történő Lectio divina-olvasásról*, amelyet (a püspöki szinódus és a pápa ajánlását követve) a stuttgarti Katholisches

Bibelwerk szervez. – Ansgar Franz megállapítja, hogy istentiszteleteinken *a liturgiában jelenleg működő Szó-ként* találkozunk bibliai szövegekkel (zsolnárok, olvasmányok, homília, imák és énekek). A szövegek itt új összefüggéseket tárnak fel (már a »perikópák« önmagukban is). sőt a szentmisében nem csak a zsidók Egyiptomból való szabadulására emlékezünk, hanem Isten megvált bennünket is! Felejthetetlen élményeink lehetnek az imaórák és a szentségek liturgiái. A cikk röviden magyarázza a Sacrosanctum Concilium konstitúció előírásait is (pl. a bibliai szövegek olvasására). – Nikolaus Klein SJ. *a szóban lévő püspöki szinódus lefolyásáról* számol be. Carlo Maria Martini bíboros szavaival is cáfolja azt az újságírói véleményt, hogy vatikáni szerv által el kellett fojtani egy (a II. Vatikáni Zsinatra hivatkozó) álláspontot. A történeti kritikai kutatás és a teológia kapcsolatát a jövőben egzegéták, teológusok és püspökök párbeszédével kell biztosítani.

A **The Catholic Biblical Quarterly** 2/2009. számában Emil A. Wcela *a Biblia katolikus fordításáról* ír. Röviden tájékoztat a bibliakiadásokra vonatkozó egyházi (főként engedélyezési) előírásokról. Gyakorlati példák keretében szól a »Sacrosanctum Concilium« zsinati konstitúció alkalmazásáról. A fordításban egyes helyeken hasznos segítő a Nova Vulgata. De említi, hogy néha a kiadó hozzá nem értő javaslatait (pl. egyesszám helyett többesszám) kell elutasítani. A cikk maguknak a fordításoknak először a Pápai Bibliikus Bizottság »Szentírásmagyarázat az Egyházban« című (1993-ban kiadott) dokumentumát ajánlja, majd felsorolja a fordítóval szemben támasztott követelményeket:

– Szükséges, hogy jól ismerje a Biblia eredeti nyelvét és kultúráját, de annak az olvasói körnek nyelvét és kultúráját is, amelynek részére fordít, sőt rendelkezék tájékozottsággal a fordítandó szöveg(rész) tartalma ill. jelentése terén.

– »Interkonfessziós fordításoknál a szöveg legyen hű sz eredetinek a fő mondanivalójához, de korunk különböző vallású olvasói értsék meg azt a mindennapi beszéd nyelvén, annak szavaival. – Daniel Timmer *Jób könyvének* utolsó fejezeteit magyarázza. Ezekben az Úr bölcsességre tanítja a szenvedő Jóbot. JHVH szava egészen mást tanít Jóbnak, mint a barátai. Miközben Jób Istennel való

kapcsolata fejlődik, felismeri JHVH együtt-szenvedését és megtanulja elfogadni, bár egészen megérteni nem képes. Mindez meggyőzően mutatja be Jób könyve egységét is. – Elie Assis azt vizsgálja, mennyire egységes könyv a *Jeremiás siralmi*. Találhatunk kapcsolatot a 2. és 4., valamint az 1. és 5. fejezet között, ami »koncentrikus« szerkezetet jelenthetne, de a jelzett kettős kapcsolatok nem azonos jellegűek (pl. részben párhuzamok, részben egymást kiegészítők). A cikk szerzője igen részletesen, a szövegrészeket különböző módon táblázatosan egymás mellé helyezve is magyarázza, hogy a könyv egyetlen irodalmi mű: a pusztulásról szóló 2 első ének után (ha nincs is kifejezett utalás imádságra) a panasszal és könyörgéssel Istenhez fordulnak a siránkozók. – Jeremy Schipper azt magyarázza, hogy *1 Kir 20,42* miként minősíti Áchábót, Izrael királyát. Ácháb szövetséget köt Ben Hadaddal; inkább szavakkal akar győzni, mint fegyverrel (1 Kir 20, 33-34). Az ítéletet a próféta mondja ki (a 42. versben): a király nem képes józan ésszel dönteni! – Carsten Ziegert a *Szám 1-ben és 26-ban* szereplő igen nagy létszámok problémáját kutatva megállapítja, hogy az Egyiptomba kivonulók, majd később onnan visszatérők száma [mindkét esetben több mint 600 ezer harcra képes férfi, valamint a leviták és összes családtagjaik együtt] több, mint 2 milliós népet jelent. A számokat eddig sokféleképpen magyarázták (pl. azok katonai egységek nevei, vagy valamilyen pénzösszegek). A cikk úgy érvel, hogy a szövegnek a jelen állapotában kell kifejeznie azt, amit áltla áthagyományozni akartak. Nem maguk a számok (amelyek hibásak), hanem azok meghatározásának módja és a későbbi terület-felosztás szabálya tartalmazza megírásakor és számunkra is a bibliai üzenetet. – Alan Lienzi a *titok szerepét* vizsgálja *Dániel könyvében* A titok ismerete Dánielt Istennel való kapcsolata révén babiloni társai fölé emeli. Így Dániel könyve is képes JHVH kinyilatkoztatását közvetíteni. Később, a hellénista korban idegen elnyomás alatt szenvedő olvasók joggal ismerik majd fel a politikai hatalomnál erősebb, hitelesen isteni üzenetet. A karizma az intézményes emberi módszerek fölött áll. – John Poirier magyarázza Jézus fellépését a názáreti zsinagógában és annak fogadtatását (*Lk 4,16-30*). Izajás felolvasott szövege és Jézus ehhez fűzött szavai (21.v.) azt mutatják, hogy messiási - és inkább papi, mint prófétai - előkép-

ének Izajás mellett Illést tekintette. A cikk egyes véleményekkel szemben hangsúlyozza, a 25.-27. versben Illésről és Elizeusról mondtak semmiképen nem más nemzetek Izraellel való szembenállását, elszigetelődését vagy ellenérzést jelentenek, hanem azokkal Jézus a názáreti tömeg viselkedését ítéli el. Ez a tömeg »ellenpólusa«, gyökeres ellentéte az Illés- és Elizeus-korabali Izraelnek.

A folyóirat 3/2009. számában Joel N. Lohr *Káim és Ábel* történetét vizsgálja a maszoréta héber, a LXX (Septuaginta) és az Újszövetség alapján. A LXX görög szövege a testvérek tetteiből ill. foglalkozásából [pl. »áldozat« és »ajándék«], Isten intelméből, majd elsősorban a másodszülöttre való »letekintéséből« – hasonlóan, mint letekintett (bár nem azonos szavakkal) Hágárra, vagy az egyiptomban szenvedő zsidókra – mutatja az Ő ítéletét. A maszoréta héber szöveg nem segít ennek a kedvező ítéletnek a megértésében. Az Újszövetség teológiája mutatja (ld. Zsid 11,4), hogy a kiválasztottság (pl. elsőszülöttség nem biztosít elsőbbséget. De Istennek gondja van Káin védelmére is (Ter 4,15-16). – Alexander A. Di Lella (O.F.M.) *Tób 14,10* teljesebb megértése érdekében, vélgeredményben pedig olvasói (példás életmódra való) megnyerése céljából több irodalmi előzményt is felhasznál. Ilyen előzmény az »Ahikár története« című elbeszélés, és számos zsoltár-szövegrész a gonoszok bűnhődéséről (Zsolt 7,13-17; 9,16-17; 141,8-10). – Leroy Andrew Huizenga a Getszemáni-kerti virrasztás és Jézus elfogása (*Mt26,36-56*) történetében Jézus mindhalálig való engedelmisségét állítja elének. Az evangélium először érzékelteti Jézusnak meg nem ingó elszántságát a kereszthalálig, majd pedig a durva elfogással szemben is erőszak nélküli példaadását. A cikk szerint ezt a magatartást jól fejezi ki az Aqedah (megkötözött) héber szó, amely a neve Ábrahám áldozatának (Ter 22,1-18) is. – Ryan S. Schnellenberg azt vizsgálja, hogy milyen szerepe van a *mustármagra* és a *kovászra* vonatkozó hasonlatnak a Jézus által hirdetett, Isten országára vonatkozó hasonlóság megértésében. Ókori magyarázók szerint az I. századi galileai hallgatók számára a kovász az erkölcsi korrupció metaforája volt, a mustármag pedig igen kicsiny és köztudomás szerint szennyező és ártalmas. Az igen sokoldalú vizsgálat kiterjed egyes rabbinikus írásokra is, de végső következtetése, hogy nem ezek, hanem a Jézus által Is-

ten országához való hasonlítás [beleértve a kertész, illetve az aszszony munkáját és az időt is] (Mt 13,31 ill.33 és Lk 13,19 ill. 21) nyújtja a tökéletes magyarázatot, a hasonlat teljesebb megértését. – William M.Wright a *János-evangélium Júdás-képét* és a görög-római jellemábrázolást állítja egymás mellé. Egyes szakértők úgy érvelnek, hogy az evangélium nem mond ki Júdásról végleges ítéletet; azt Istenre hagyja. A cikk sorra veszi a 6 (különböző hosszúságú) szövegrészt, amelyekben Júdás szerepel, mindegyikben bűnösként, és egyre fokozódó mértékben! Ha mond valamit, hazudik; ha tesz valamit, az szégyenletes. Hűtlen tanítvány, aki elárulja, halálra adja mesterét. Ez határozza meg a jellemét! – Peter Spitaler a *Jakab levél 1,5-8* szakaszát magyarázza, de nem akarja alapul venni a »kétkedés« későbbi leggyakoribb jelentését, sem a nem-bibliai szövegek személyek közti vitáinak érveit. Ehelyett, – bár a levél később számos tanácsot ad a személyek közti különbségek eseteire, – meg akar maradni az önmagukban állhatatlan, »kettőslelkű« olvasók vagy hallgatók körére alkalmazható hullámmzó tenger hasonlatánál.

Kenyérszaporítás temploma – templombelső

Olvasói levél

Tisztelt Bibliatársulat!

Az Ötletek és javaslatok címszó alatt az alábbiakat olvastam: "Ötleteiket és sikeresen megvalósított kezdeményezéseiket küldjük el a Bibliatársulatnak, hogy közre adva mások is kedvet kapjanak hasonló vállalkozáshoz."

Ezen a felhíváson felbátorodva szeretnék hírt adni a fóti Római Katolikus Egyházközség Szeplőtelen Fogantatás templomában, a Biblia Évében megkezdett és azóta folytatódó egyik tevékenyről.

Az egyik testvérünk javaslatára a Bibliából Ó- és Újszövetségi Igéket kimásolva, azokat a padsorok végen elhelyezett két kis kosárban kitesszük és a hívek a Szentmise után egy-egyét kihúzza azt magukkal viszik és azon a következő vasárnapi Szentmiséig elmélkednek. Akkor visszahozzák, mise előtt visszateszik, majd a mise után ismét húznak egy Igét tartalmazó cédulát. S ez majd így megy, gondoltuk... De a testvérek nem hozzák vissza a cédulákat, mondván "Ez pont nekem szólt!" – és húznak egy újat, amelyik megint ismét nekik szól. Ebből kifolyólag ezen a héten már túl léptük a háromezer-kétszáz darab számot.

Az egyik testvérünk végzi ezt a munkát a következő képpen: Színes írólapokat négyfelé vágja, fekete ironnal az Igét és az Ige helyét ráírja. Kettéhajtva egy színes gémkapoccsal összefogva kerülnek a kosárákba.

A bibliai a számítógépén tárolja, s onnan másolja (több száz Ige van eddig kigyűjtve).

A mi egyházközségünkben ez a tevékenység beválnak mondható és javasoljuk más egyházközségeknek is!

Tisztelettel üdvözli Önöket: Sajben Ferenc
a Bibliatársulat támogató tagja
Dicsértessék a Jézus Krisztus!

OLVASÓINK KÉRDEZIK

A kérdésre Székely János püspök, HTK docens válaszol.

☞ **Kérdés:** Első szentírási adataink a (hitünket befogadó) megkeresztelésekről: Péter pütkösi beszéde után kb. 3000 lélek (ApCsel 2,38-41 és Fülöp diakonus szamariai hithirdetése után (ApCsel 8,12), majd az etióp királynő tisztjének kérésére (ApCsel 8,38), Kornéliusz százados és házanépe (ApCsel 11,17), majd sokan a korintusiak közül (ApCsel 18,8), a Pál által megkeresztelt mintegy 12 férfi (ApCsel 19,1-7). A kérdésünk az, hogy mit jelentenek ezek a szentírási adatok a keresztény egyház szervezetének és közösségi életének kialakításáról (történetéről) időszámításunk első évszázadában (esetleg összevetve a jelenlegi helyzettel is)?

Válasz: A kereszténység születésének idején a Római Birodalom területén igen sok ember kereste az igaz vallást, az élete mélyebb értelmét. A régi, hivatalos vallások, a görög és római mítoszok az istenek viszályairól, házasságairól, harcairól már sokak számára nem voltak elfogadhatóak. Egy igazabb, tisztább vallást és erkölcsi útmutatást kerestek. Igen nagy keletje volt újabb keleti vallásoknak, mint például a misztériumvallásoknak (Eleuszisz-i misztériumok, Mithrasz kultusz stb.). Sokan pedig a zsidóság ősi vallásához közeledtek. Vonzó volt a számukra az egyetlen, láthatatlan, teremtetlen Istenbe vetett hit, a Tízparancsolat kristálytiszt, egyszerű, emelkedett erkölcsi törvénye. Ezeket az embereket nevezzük prozelitáknak, vagyis olyan nem-zsidó embereknek, akik különböző fokozatokban (szimpatizánsok, prozelita 'keresztség'-ben részesülők, körülmetélkedők) csatlakoztak a zsidóság hitéhez, eljártak a zsinagógába hallgatni a Biblia tanítását, igyekeztek ennek megfelelően alakítani az életüket.

Az első keresztények egy jelentős csoportja öközülük került ki. Szent Pál apostolról olvassuk, hogy először mindig a zsinagógákban hirdette a Jézusról szóló örömhírt, és igen sokan onnan lettek hívők, ők alkották az első keresztény közösségek magját. Ilyen, a zsidósággal szimpatizáns pogány volt az etióp udvarnok, aki a Jeruzsálemi templomba jött fel imádkozni (Csel 8,26-40). Ilyen volt a kafarnaumi százados, akiről azt vallották a helyi zsidó vezetők, hogy „szereti népünket, ő építette nekünk a zsinagógát” (Lk 7,5), és ilyen volt Kornéliusz százados is, aki a jeruzsálemi templom áldozatainak ide-

jén imádkozott, és kapott üzenetet az angyaltól, hogy „imádsága és alamizsnái meghallgatásra találtak” (Csel 10,1-4). De ilyen, a zsidósághoz kötődő pogány volt Lídia, a Tiatira-i bíboráros asszony, aki Filippiben a szombati (zsidó) imádságra eljön, és ott találja őt szíven Pál tanítása (Csel 16,11-15).

Ezek az emberek egy lépést már megtettek az önmagát kinyilatkoztató Isten felé. A hit első ugrását már meglépték, amikor igent mondtak a próféták által önmagát feltáró Istenre. Szemmel láthatóan számukra könnyebb volt ezt a második lépést megtenni, a Krisztusban beteljesedett Örömhírt befogadni.

Az első keresztény közösségek földrajzilag is jól követhetően ott virágoznak ki, ahol jelentős zsidó és prozelita közösségek működtek (Antiókhia, Korintus, Efezus, Róma, Alexandria stb.). Ez a szoros kötődés magyarázza azt is, hogy az első keresztény közösségek szervezeti felépítése sok elemet kölcsönzött a zsidó vallási közösségek szervezetéből. Ilyen elem a presbiterek ('vének') hivatala, akik egy-egy közösség testületi vezetőségét alkották, vagy akár kézfeltétel szertartása is, amelyet a zsidóság a rabbik beiktatásakor használt.

A kereszténység gyors elterjedése azt mutatja, hogy az első keresztények képesek voltak ezek felé a nyitott, őszintén kereső emberek felé a hiteles életükkel, és az igazi bölcsességet és mélységet hordozó tanításukkal hitet, reményt sugározni. A mai, nyugati társadalmunkra valószínűleg az ókorinál sokkal kevésbé jellemző az őszinte, komoly keresés, az élet mélyebb értelmének kutatása. Talán kisebb-nagyobb kataklizmák, falba ütközések kellene a sokszor nagyképű és önmagának elég mai kultúra számára, hogy megnyíljon az embert meghaladó távlatok, valóságok felé. Ugyanakkor az első keresztények tanúságtétele mérce a mai keresztények számára is, hogy igyekezzenek hiteles életükkel, a szegények iránti testvéri elkötelezettségükkel, a szeretet látható jeleinek felmutatásával vonzó módon közvetíteni az örömhírt. Legyenek képesek ma is egyszerűen és bátran felmutatni az evangélium igazságát, amely minden filozófiánál és tudományos ismeretnél bölcsőbb, amely az emberlét egészének értelmét és célját tartalmazza.

TÁRSULATUNK ÉLETÉBŐL

Meghívó – A Bibliatársulat vezetősége nevében Társulatunk minden tagját tisztelettel és szeretettel meghívom a Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat 2010. évi I. rendes közgyűlésére, amelyet 2010. szeptember 9-én du. fél 5 órától tartunk a budapesti Bibliaközpontban (Bp. VI. ker. Teréz krt. 28.I.6.). *Napirend:* 1. A Számvizsgáló Bizottság beszámolója – 2. Beszámoló a 2009/2010-es munkaév tevékenységéről – 3. A 2010/2011-es munkaévre vonatkozó tervek ismertetése.

Tarjányi Béla ügyvezető elnök

Várható, hogy ez az első közgyűlés nem lesz határozatképes. Ezért a második rendes közgyűlést már most meghirdetjük szeptember 25-én délelőtt fél 11 órára (ez a második közgyűlés a résztvevők számától függetlenül határozatképes lesz):

Meghívó – A Bibliatársulat vezetősége nevében Társulatunk minden tagját tisztelettel és szeretettel meghívom a Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat 2010. évi **II. rendes közgyűlésére**, amelyet 2010. szeptember 25-én de. fél 11 órától tartunk a budapesti Bibliaközpontban (Bp. VI. ker. Teréz krt. 28.I.6.).

Napirend: 1. A Számvizsgáló Bizottság beszámolója

2. Beszámoló a 2009/2010-es munkaév tevékenységéről

3. A 2010/2011-es munkaévre vonatkozó tervek ismertetése

A közgyűlés előtt 10 órakor szentmise keretében adunk hálát Istennek, és kérjük továbbra is áldását munkánkra.

Szeretettel várjuk minden kedves Tagtársunkat!

Budapest, 2010. június 29.

Tarjányi Béla ügyvezető elnök

A magyar biblikus professzorok ezévi első szakmai értekezlete – A magyar biblikus professzorok a szokásos időben, április 17-én megtartották első tudományos megbeszélésüket Budapesten, a Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat Teréz körúti központjában. Az értekezleten Schmatovich János és Kocsis Imre vitaindító előadása hanzott el, amelyeket izgalmas szakmai vita követett.

Évzáró szentmise a Bibliaiskolában – A budapesti Bibliaközpontunkban működő „Élő Ige” Bibliaiskola résztvevői június 1-jén évvégi hálaadó szentmisével zárták a 2008/2009-es munkáévét.

Az erdélyi Katolikus Magyar Bibliatársulat nyári táborai 2010-ben:

Tini-Oázis – serdülők (VII.- IX. osztályosok) bibliás tábora – Július 10-13 között tartjuk **Güdücön** *Hol talizunk Vele?* címmel. Arról beszélgetünk, hogyan lehet Istennel találkozni a hétköznapokban, a krízis-helyzetben, és hogyan ünnepelünk Vele. Együtt kirándulunk, játszunk.

KMB-Nyaralás – Július 15-18. között szervezzük felnőttek számára **Güdücön** *Szentpáli közösség nálunk* címmel. Előadások és csoportbeszélgetések keretében elemezzük Szent Pál levelei alapján az őskeresztény közösségeket, a bennük szereplő utalásokat a közösségi problémákra és a megoldási javaslatokat, illetve megnézzük, mennyiben hasonlítanak ezek a problémák a mi közösségi problémáinkra,

Táborozás Erdélyben

és hogy miképpen alkalmazhatjuk az apostol által javasolt megoldást a magunk esetére.

Akárcsak az előző években, idén is Közgyűlést hirdetünk meg a találkozói idejére a társulat tagjai számára. Ennek időpontja: július 15-én 14 óra. Amennyiben ezen időpontban nem lesz határozatképes, a szabályzat értelmében második időpontot is meghirdetünk: ugyanazonnap, július 15-én 17,30 óra.

Várjuk szeretettel a társulati tagokat családtagjaikkal, bibliaolvasó ismerőseikkel ezekre a pihenési napokra, melyeknek már hagyománya van!

Kincses Sziget - Bibliás gyerektábor (I. – VI. osztályosoknak) – Július 18-21 között tartjuk **Güdücön** *Vidáman Isten tenyerén* címmel. Ószövetségi és újszövetségi ünnepek kapcsán együtt tanulunk meg helyesen ünnepelni, játszani, örülni.

OÁZIS – fiatalok bibliás tábora (X. osztály fölött) – Július 22-26 között tartjuk **Güdücön**. Címe: *Párkapcsolatom Istennel és a nagy 'Ő' –vel*. Bemutatjuk, hogy mit mond Isten szava a szerelemről, párkapcsolatról, házasságra való felkészülésről. Lesz előadás, csoportbeszélgetés, játék, kirándulás stb.

Güdüc, Gyergyószárhegy község faluja. A Gyergyószentmiklós (Gheorgheni)-Maroshévíz (Toplica) közötti útvonalon, Gyergyószárhegyet (Lazarea) Ditró (Ditrau) irányába elhagyva, Szárhegy után kell letérni Güdücre, és még kb. 2-3 km-t kell végig aszfaltos úton menni, hogy a helyszínre eljussunk. Kis nyaralóházakból álló közös telepen fogunk néhány szép napot eltölteni. A ditrói vonatállomásról, mely a táborok helyszínétől kb. 5-6 km-re van, a bejelentkezés utáni egyeztetés függvényében a szállítást is próbáljuk megoldani.

Várunk mindenkit szeretettel!

A Gyulafehérvári Főegyházmegye Pasztorális Bizottsága evangelizációs munkacsoportjának munkaterve a 2010. esztendőre

I. A Katolikus Magyar Bibliatársulatnak, a főegyházmegyében működő biblikus apostolkodási intézménynek programjai:

– Június 5-én szombaton 19 órától Marosvásárhelyen a Biblia-központban *hálaadó szentmise* a bibliacsoportok vezetőinek és tagjainak.

– Június 26-án részt *vettünk Marosvásárhelyen a városmisszió*n, bemutattuk tevékenységünket, beszélgettünk a jelenlevők Szentírás-sal kapcsolatos kérdéseiről.

– Július 10-13 között „Tini-Oázis”, ld. fent.

- Július 15-18 között KNB-Nyaralás, ld. fent.
- Július 18-21 között „Kincses-sziget” bibliatábor, ld. fent.
- Július 22-26 között Oázis bibliatábor, ld. fent
- Augusztus 1- 7 között a társulat egy tagja *Ausztriában egyhetes biblikus lelkipásztori továbbképzésen* vesz részt. .

– Augusztus 30 – szeptember 2 között részt veszünk a Gyulafehérvári Főegyház-mgyei *Pasztorális Napok* szervezésében.

– Szeptember 26-án, szombaton 5 órától Marosvásárhelyen a Bibliaközpontban *évyító* lesz bibliacsoportok vezetőinek és tagjainak.

Korábbi képzés résztvevői

– Idén is megszervezzük október 2-án, szombaton a *Főegyház-mgyei Biblianapot* Székelyudvarhelyen. Várunk minden Szentírás iránt érdeklődőt, elsősorban a különféle lelkiségek, társulások tagjait. Bejelentkezni Magos Gyöngyvérnél, tel. 0265-263731, 0365-431144, 0740-285277 vagy a katbibltars@gmail.com email címen.

– Október folyamán papok számára tartunk megbeszélést, tapasztalatcserét a biblikus lelkipásztorkodásról.

– November 12-14. között bibliás hétvégét tartunk Marosvásárhelyen a Deus Providebit Tanulmányi Házban. Mottója” *Íme Isten hajléka az emberek között! Velük fog lakni, s ők az ő népe lesznek*” (Jn 21,3).

– December 30 – Január 2. között fiatalok számára „*Oázis-Szilveszter*”-t tartunk biblikus programmal.

– A Katolikus Magyar Bibliatársulat biblikus lelkipásztori tanácsadással, segédanyag szolgáltatásával egyéni és csoportos bibliavetés szervezéséhez folyamatosan rendelkezésre áll minden érdeklődőnek. Előzetes egyeztetés nyomán felkérésre munkatársaink plébániákon különféle biblikus lelkipásztori programok vezetését

vállalják. Érdeklődni Magos Gyöngyvérnél, tel. 0265-263731, 0365-431144, 0740-285277 vagy a katbibltars@gmail.com email címen.

II. Ajánljuk a lelkipásztorok figyelmébe a Főegyházmegyei Hatóság áldásával a főegyházmegye területén működő különféle lelkiségi mozgalmak, apostolkodási társulások evangelizációs programjait. Az evangelizációs munkacsoport építi velük a kapcsolatot az evangelizációs tevékenység koordinálása érdekében.

III. Ajánljuk a lelkipásztorok figyelmébe a főegyházmegyei lelkipásztori terv kibontakoztatását szolgáló éves munkafüzeteket. Felvilágosítással szolgálnak a megfelelő lelkipásztori év témájának lelkületére, az éves program struktúrájára vonatkozólag, segédanyagot tartalmaznak az evangelizációs lelkipásztori tevékenységhez. Érdeklődni a Főegyházmegyei Pásztorális Irodánál.

Nagy József – Katolikus Magyar Bibliatársulat
katbibltars@gmail.com Marosvásárhely, Tel. 0265-260634

A Középeurópai Bibliatársulatok Munkacsoportja (AMB) ez évben Svájcban tartja szokásos évi megbeszélését, amelyen részt vesznek a középeurópai országok bibliatársulatainak vezetői. Az igazgatói értekezletet a Svájci Bibliatársulat (Schweizerische Bibelpastorale Arbeitsstelle) szervezi.

Tagságunk egy kis csoportja minden második héten pénteken du. 5-6-ig a Bibliaközpontban **imaórát** tart, hogy Isten áldását kiesdje munkánkhoz, és imába foglalja minden egyes társulati Tagunk, Jótevőnk és Olvasónk személyes problémáit, gondjait. Kérjük, a távolból is kapcsolódjanak be ebbe a közös imába.

Az imaórák időpontja és az elmélgedések témája a pap-ság évében: júl. 16.: Jn 17,25-26; júl. 30.: Róm 12,3-8; aug. 13.: Róm 14,1-4; aug. 27.: Róm 15,7-13; szept. 10.: Ef 5,15-17; szept. 24.: Fil 4,4-7; okt. 8.: Kol 2,6-7; okt. 22.: Kol 3,12-15; nov. 5.: Kol 3,16-17; nov. 19.: 1 Tessz 4,2-6

Szeretettel hívunk a közös imára (a helyszínen vagy a távolból bekapcsolódva) minden kedves társulati tagot és érdeklődőt!

Ajánlatunk multimédiás kiadványainkból

SZENTFÖLD – DVD – „JÉZUS SZÜLŐFÖLDJÉN MEGSZÓLAL AZ ÖRÖMHÍR” címmel jelent meg Társulatunk gondozásában legújabb DVD-nk. Az összeállítás (kb. 1000 színes kép) megtekintése során megcsodálhatjuk Jézus szülőföldjének nevezetes helyszíneit, közben kiváló művészek tolmácsolásában hallhatjuk az adott helyekhez kapcsolódó újszövetségi szövegeket (120 perc). *A DVD ára: 1200,- Ft.*

SZENT PÁL NYOMÁBAN – DVD – „A KÖVEK ÜZENETE” címmel egy igen érdekes összeállítást készítettünk Szent Pállal kapcsolatban: Kránitz Mihály vetítettképes előadása a Pál apostollal kapcsolatos kis-ázsiai helyszínekről és emlékekről, Tarjányi Béla előadása Szent Pál apostolról (kísérő természeti képek a Pilis hegyvidékről) Silye Jenő és társai három dala Szent Pálról (kísérő képek a Biblia Éve eseményeiről). *A DVD ára: 800,- Ft.*

A SZENTFÖLDÖN JÉZUS LÁBA NYOMÁN – DVD

E DVD-n találkozhatunk a Szentfölddel, részletesebben azokkal a legfontosabb evangéliumi helyekkel, amelyeknek történetét az ásatások feltárták. Ezek igazolják az evangéliumi történetek valóságát. Az anyagot összeállította Tomka Ferenc. A képeket a Fokoláre atyák készítették 2007-es szentföldi utazásukon. Most ezt az anyagot szélesebb körű használatra adjuk, különös tekintettel a Biblia Évére. A technikai szerkesztés Rónaszéki László munkája. A szöveg elmondásában Rónaszéki Józsefné Tomka Mária segítkezett. *A DVD ára (szövegkönyvvel): 1.350,- Ft.*

EGY CSODÁLATOS ORSZÁG: EGYIPTOM – DVD I

Vágvolgyi Éva felvételei. *A DVD ára: 800,- Ft.*

EGY CSODÁLATOS ORSZÁG: EGYIPTOM – DVD II

Vágvolgyi Éva felvételei. *A DVD ára: 800,- Ft.*

Isten Szava

---

*Egy példány ára 250 Ft,
az évi négy szám 1000 Ft (+ postaköltség)*

Új szentföldi DVD-nk

örökre megmarad
